

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ αριθ. 1/2017 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΕΕ — ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

της 4ης Αυγούστου 2017

για την ατζέντα σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας [2017/1489]

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΕΕ — ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, αφετέρου,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, αφετέρου⁽¹⁾ (η «συμφωνία») υπεγράφη στις 27 Ιουνίου 2014 και ετέθη σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2016.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 436 παράγραφος 1 της συμφωνίας, το συμβούλιο σύνδεσης έχει την εξουσία να εκδίδει συστάσεις που ενδείκνυνται για την επίτευξη των στόχων της συμφωνίας.
- (3) Σύμφωνα με το άρθρο 453 παράγραφος 1 της συμφωνίας, τα μέρη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο που απαιτείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει της συμφωνίας και μεριμνούν για την επίτευξη των στόχων που περιέχονται σε αυτήν.
- (4) Στην αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας προτάθηκε η έναρξη μιας νέας φάσης συνεργασίας με τους εταίρους, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα για μεγαλύτερη οικειοποίηση και από τις δύο πλευρές.
- (5) Η Ένωση και η Δημοκρατία της Μολδαβίας έχουν συμφωνήσει να εδραιώσουν την εταιρική σχέση τους μέσω συμφωνίας σχετικά με ένα σύνολο προτεραιοτήτων για την περίοδο 2017-2019, με σκοπό τη στήριξη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της σταθερότητας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ενώ παράλληλα επιδιώκουν στενότερη πολιτική σύνδεση και βαθύτερη οικονομική ολοκλήρωση.
- (6) Τα μέρη της συμφωνίας κατέληξαν σε συμφωνία επί του κειμένου της ατζέντας σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας, μέσω της οποίας θα υποστηριχθεί η εφαρμογή της συμφωνίας, θέτοντας στο επίκεντρο της συνεργασίας τα κοινά συμφέροντα που έχουν καθοριστεί και από τις δύο πλευρές,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΣΥΣΤΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το συμβούλιο σύνδεσης συνιστά στα μέρη να υλοποιήσουν την ατζέντα σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ως έχει στο παράρτημα.

⁽¹⁾ ΕΕ L 260 της 30.8.2014, σ. 4.

Άρθρο 2

Η ατζέντα σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ως έχει στο παράρτημα, αντικαθιστά την ατζέντα σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας που εγκρίθηκε στις 26 Ιουνίου 2014.

Άρθρο 3

Η παρούσα σύσταση παράγει αποτελέσματα από την ημέρα της έκδοσής της.

Κισινάου, 4 Αυγούστου 2017.

Για το συμβούλιο σύνδεσης

Ο Πρόεδρος

Pavel FILIP

_____

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΤΖΕΝΤΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

Πίνακας περιεχομένων

Ατζέντα σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας	7
1. Αρχές, μέσα και πόροι για την εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης	7
2. Προτεραιότητες της ατζέντας σύνδεσης	8
2.1. Βασικές προτεραιότητες	8
2.2. Πολιτικός διάλογος, χρηστή διακυβέρνηση και ενίσχυση των δεσμών	10
i) Ενίσχυση της σταθερότητας, της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου στη Δημοκρατία της Μολδαβίας	10
ii) Περαιτέρω μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης, ειδικότερα διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, του επαγγελματισμού και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού σώματος	13
iii) Διασφάλιση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών	14
Ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες	14
Ελευθερία έκφρασης	15
Συνεργασία στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών	15
Κακομεταχείριση και βασανιστήρια	16
Δικαιώματα του παιδιού	16
Ενδοοικογενειακή βία	16
Ίση μεταχείριση	16
Δικαιώματα συνδικαλιστικών ενώσεων και βασικά πρότυπα εργασίας	16
2.3. Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας	17
Τρομοκρατία, μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και παράνομες εξαγωγές όπλων	17
Η σύγκρουση στην Υπερδνειστερία	18
Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο	18
2.4. Συνεργασία για την ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	18
Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	19
Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος	19
Μεταρρύθμιση της αστυνομίας	19
Αστυνομική συνεργασία και βάσεις δεδομένων	20
Καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών	21
Εμπορία ανθρώπων	21
Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών	21
Καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο	21
Πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων	22
Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του οικονομικού εγκλήματος	23
Συνεργασία στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της διαχείρισης των συνόρων	24
Νομική συνεργασία	25

2.5. Εμπόριο και συναφή με το εμπόριο θέματα (ΣΒΖΕΣ)	26
Εμπορευματικές συναλλαγές	26
Τεχνικοί κανονισμοί, τυποποίηση και σχετική υποδομή	26
Υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα	27
Διευκόλυνση των τελωνειακών διαδικασιών και των εμπορικών συναλλαγών	28
Κανόνες καταγωγής	28
Εγκατάσταση, εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών και ηλεκτρονικό εμπόριο	29
Τρέχουσες πληρωμές και κυκλοφορία κεφαλαίων	29
Δημόσιες συμβάσεις	29
Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)	30
Ανταγωνισμός	30
Διαφάνεια	31
Εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη	31
2.6. Οικονομική ανάπτυξη και ευκαιρίες της αγοράς	31
Εταιρικό δίκαιο, λογιστική και λογιστικός έλεγχος, και εταιρική διακυβέρνηση	32
Απασχόληση, κοινωνικές πολιτικές και ισότητα ευκαιριών	32
Προστασία του καταναλωτή	33
Στατιστικές	34
Φορολογία	34
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	35
Βιομηχανική πολιτική και πολιτική στον τομέα των επιχειρήσεων	36
Μεταλλευτικά προϊόντα και πρώτες ύλες	36
Τουρισμός	37
Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη	37
Κοινωνία των πληροφοριών / Ψηφιακή οικονομία και κοινωνία	37
Δημόσια υγεία	38
Πολεοδομικός σχεδιασμός και κατασκευές	38
Περιφερειακή ανάπτυξη	38
Αλιεία και ναυτιλιακή πολιτική	39
2.7. Συνδεσιμότητα, ενεργειακή απόδοση, δράση για το κλίμα, περιβάλλον και πολιτική προστασία	39
Ενέργεια	39
Μεταφορές	41
Περιβάλλον	41
Δράση για το κλίμα	42
Πολιτική προστασία	42
2.8. Κινητικότητα και διαπροσωπικές επαφές	43
Εκπαίδευση, κατάρτιση και νεολαία	43
Έρευνα και καινοτομία	44
Πολιτισμός, πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα και μέσα ενημέρωσης	45
Συμμετοχή σε οργανισμούς και προγράμματα της ΕΕ	45
2.9. Ενημέρωση του κοινού και προβολή	46

Ατζέντα σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας

Στις 27 Ιουνίου 2014 η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη της και η Δημοκρατία της Μολδαβίας —εφεξής «τα μέρη»— υπέγραψαν μια φιλόδοξη και καινοτόμο συμφωνία σύνδεσης (ΣΣ), η οποία περιλαμβάνει σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (ΣΒΖΕΣ). Η συμφωνία σύνδεσης περιέχει δεσμευτικές διατάξεις που βασίζονται σε κανόνες και προβλέπει ενισχυμένη συνεργασία πέραν της προβλεπόμενης στις παραδοσιακές συμφωνίες, η οποία καλύπτει όλους τους τομείς ενδιαφέροντος. Η συμφωνία εφαρμόστηκε σε προσωρινή βάση από την 1η Σεπτεμβρίου 2014 έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας επικύρωσης, με την οποία κατέστη δυνατή η πλήρης εφαρμογή της συμφωνίας σύνδεσης την 1η Ιουλίου 2016.

Για να προετοιμάσουν και να διευκολύνουν την εφαρμογή της συμφωνίας σύνδεσης, τα μέρη ενέκριναν ατζέντα σύνδεσης στις Βρυξέλλες, στις 26 Ιουνίου 2014, καταρτίζοντας κατάλογο προτεραιοτήτων για κοινή εργασία κατά την περίοδο 2014-2016.

Το παρόν έγγραφο επικαιροποιεί και επανεστιάζει την ατζέντα σύνδεσης των ετών 2014-2016 και ορίζει νέες προτεραιότητες για τις από κοινού εργασίες της περιόδου 2017-2019, μεταξύ άλλων με βάση τα συμπεράσματα που ενέκρινε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας στις 15 Φεβρουαρίου 2016. Κάνει διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων (για τις οποίες θα πρέπει να επιτευχθεί σημαντική πρόοδος έως το τέλος του 2017) και μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων (για τις οποίες θα πρέπει να επιτευχθεί σημαντική πρόοδος τα επόμενα δύο έτη).

Το γεγονός ότι η ατζέντα σύνδεσης εστιάζει σε περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων δεν επηρεάζει το πεδίο ή την εντολή του διαλόγου που ήδη διεξάγεται στο πλαίσιο άλλων σχετικών συμφωνιών και εταιρικών σχέσεων ή στο πλαίσιο του πολυμερούς σκέλους της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης.

Επιπλέον, η δυνατότητα μετάβασης στις χώρες Σένγκεν χωρίς υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες της Δημοκρατίας της Μολδαβίας που είναι κάτοχοι βιομετρικού διαβατηρίου άρχισε να ισχύει τον Απρίλιο του 2014. Τα κριτήρια αναφοράς του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων πρέπει να πληρούνται συνεχώς προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και να διευκολυνθούν με τον τρόπο αυτό η κινητικότητα και οι διαπροσωπικές επαφές μεταξύ ΕΕ και Δημοκρατίας της Μολδαβίας, στοιχεία τα οποία είναι θεμελιώδη για την υποστήριξη της πολιτικής σύνδεσης και της οικονομικής ολοκλήρωσης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως προβλέπεται στη συμφωνία σύνδεσης.

1. Αρχές, μέσα και πόροι για την εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης

Οι ακόλουθες κοινές αρχές θα κατευθύνουν την εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης:

- Οι δράσεις που αναλαμβάνονται ως μέρος της ατζέντας σύνδεσης θα πρέπει να υλοποιούνται υπό το πνεύμα των γενικών στόχων πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ολοκλήρωσης.
- Οι προτεραιότητες της ατζέντας σύνδεσης αντικατοπτρίζουν την ευθύνη της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων της συμφωνίας σύνδεσης τους, δεδομένου ότι έχει πλέον τεθεί σε πλήρη ισχύ.
- Αμφότερα τα μέρη πρέπει να συμμετέχουν στην εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης, με πλήρη σεβασμό των αρχών της ίδιας ευθύνης, της διαφάνειας, της λογοδοσίας και του μη αποκλεισμού.
- Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο της ατζέντας σύνδεσης θα αποτελέσουν σημαντική συμβολή προς την εκπλήρωση των προτεραιοτήτων του 2020 που θα συμφωνηθούν κατά τη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στις Βρυξέλλες.
- Η ατζέντα σύνδεσης αποσκοπεί στην επίτευξη απτών και βιώσιμων αποτελεσμάτων μέσω της σταδιακής εφαρμογής πρακτικών μέτρων και της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και άλλων ενδιαφερομένων. Αμφότερα τα μέρη θα εξασφαλίσουν, ιδίως, ότι οποιαδήποτε νομοθεσία και έγγραφα στρατηγικής αναπτυχθούν στο πλαίσιο της ατζέντας σύνδεσης, θα προετοιμαστούν βάσει διαδικασίας χωρίς αποκλεισμούς και βασισμένης σε αποδείξεις.
- Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της στήριξης των συμφωνημένων προτεραιοτήτων με κατάλληλα και επαρκή πολιτικά, τεχνικά και χρηματοοικονομικά μέσα.
- Η εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης θα αποτελεί αντικείμενο παρακολούθησης, ετήσιων εκθέσεων και αξιολόγησης. Θα εξετάζεται η σημειωθείσα πρόοδος, μεταξύ άλλων και κατά τη διάρκεια συνεδριάσεων των διμερών δομών που προβλέπονται στη συμφωνία σύνδεσης. Επίσης, η κοινωνία των πολιτών θα ενθαρρυνθεί να εστιάσει στην ατζέντα σύνδεσης τις δραστηριότητες παρακολούθησης που διενεργεί.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα στηρίζει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας στην εφαρμογή των στόχων και προτεραιοτήτων που καθορίζονται στην ατζέντα σύνδεσης. Προς τον σκοπό αυτόν: θα προσφέρει όλα τα διαθέσιμα μέσα στήριξης της ΕΕ· θα παρέχει εμπειρογνώσια και συμβουλές· θα διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τεχνογνωσίας και πληροφοριών· και θα στηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη θεσμική ενίσχυση. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα ενθαρρύνει και θα επιδιώξει τον συντονισμό της παρεχόμενης στήριξης από άλλους εταίρους της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Θα χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα χρηματοδοτικά της μέσα για να βοηθήσει την εφαρμογή της ατζέντας σύνδεσης. Ωστόσο, η ατζέντα σύνδεσης δεν είναι έγγραφο χρηματοδοτικού προγραμματισμού ούτε υποκατάστατο του χρηματοδοτικού προγραμματισμού που διεξάγεται από τα μέρη.

Η ΕΕ θα παρέχει στήριξη στο πλαίσιο των γενικών προτεραιοτήτων ενίσχυσης υπέρ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, όπως αναφέρεται στο νέο ενιαίο πλαίσιο στήριξης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας (EMΓ) και στον πολυκρατικό προγραμματισμό που έχει καθοριστεί για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας μέσω του EMΓ, επιδιώκοντας ταυτοχρόνως να ληφθούν υπόψη οι προτεραιότητες της ατζέντας σύνδεσης. Μπορεί επίσης να παράσχει συνδρομή από άλλα μέσα της ΕΕ. Οποιαδήποτε χρηματοδοτική συνδρομή θα παρασχεθεί με πλήρη συμμόρφωση προς τους κανόνες εφαρμογής και τις διαδικασίες που διέπουν την εξωτερική βοήθεια της ΕΕ. Σύμφωνα με τις διαδικασίες αυτές, πάσα βοήθεια της ΕΕ προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας θα εξακολουθήσει να υπόκειται στην τήρηση αυστηρών όρων, η οποία θα παρακολουθείται και θα αξιολογείται τακτικά. Είναι αναγκαίο να καθιερωθούν απαραίτητα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης με στόχο τη μείωση των κινδύνων.

Η παρούσα ατζέντα σύνδεσης θα είναι εφαρμοστέα από τη στιγμή της έγκρισής της έως τη λήξη του 2019. Η ατζέντα σύνδεσης μπορεί να τροποποιείται ή να ενημερώνεται ανά πάσα στιγμή κατόπιν συμφωνίας του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

2. Προτεραιότητες της ατζέντας σύνδεσης

2.1. Βασικές προτεραιότητες

Εκ των προτεραιοτήτων της ατζέντας σύνδεσης, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν ως θέματα προτεραιότητας οι ακόλουθες μεταρρυθμιστικές δράσεις:

Στον τομέα της ενίσχυσης των θεσμών και της χρηστής διακυβέρνησης:

1. Ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας

Εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας στον τομέα της δικαιοσύνης και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, της ακεραιότητας, του επαγγελματισμού και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού σώματος, συμπεριλαμβανομένης της εισαγγελικής αρχής, που δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από πολιτική ή οποιαδήποτε άλλη αθέμιτη παρέμβαση, καθώς και για τη διασφάλιση μηδενικής ανοχής έναντι της διαφθοράς και για την αποτροπή κάθε μορφής διεφθαρμένης συμπεριφοράς. Εφαρμογή των κανόνων περί ασυλίας σε συνάρτηση με την άσκηση καθηκόντων σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις ορθές πρακτικές. Διενέργεια διαφανών αξιολογήσεων προσλήψεων δικαστών και εισαγγελέων από ανεξάρτητη αρχή.

2. Πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς, της απάτης και της σύγκρουσης συμφερόντων

Εφαρμογή του νόμου περί ακεραιότητας. Εφαρμογή του νόμου που απαιτεί από όλους τους εκάστοτε αρμόδιους δημόσιους λειτουργούς την υποβολή δήλωσης των περιουσιακών στοιχείων των ιδίων και των στενών συγγενών τους και δήλωσης δυνητικών συγκρούσεων συμφερόντων σε σχέση με τα προσωπικά τους συμφέροντα ή των στενών συγγενών τους, και διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διαδικασίας επιβολής του νόμου. Έκδοση νόμων σχετικά με τη θέσπιση αναλογικών αποτρεπτικών κυρώσεων για εγκλήματα διαφθοράς και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Εφαρμογή της νέας στρατηγικής για την ακεραιότητα και την καταπολέμηση της διαφθοράς με σκοπό την αποτελεσματική αποτροπή και μείωση της διαφθοράς σύμφωνα με τις αξίες και τα πρότυπα της ΕΕ. Ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών καταπολέμησης της διαφθοράς και βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας τους. Θέσπιση λειτουργικού νομικού πλαισίου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος.

3. Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και διερεύνηση τραπεζικής απάτης

Σύσταση αποτελεσματικής εθνικής υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Κοινοποίηση των κυριότερων αποτελεσμάτων της εν εξελίξει δεύτερης φάσης της έρευνας Kroll στην ΕΕ βάσει των όρων που έχουν συμφωνηθεί με την Kroll, χωρίς να διακυβεύεται η περαιτέρω έρευνα και η ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων. Διεξαγωγή διεξοδικής και αμερόληπτης έρευνας για όλες τις υποθέσεις απάτης που έπληξαν το τραπεζικό σύστημα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας την περίοδο 2012-2014, με σκοπό την ανάκτηση των υπεξαιρεθέντων κεφαλαίων και την προσαγωγή των υπευθύνων στη δικαιοσύνη.

4. Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών

Εφαρμογή της στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και των υποκείμενων στρατηγικών, οι οποίες εκπονήθηκαν το 2016 σε διαβούλευση με τον ΟΟΣΑ/SIGMA και την κοινότητα των χορηγών. Αναδιοργάνωση των κυβερνητικών οργάνων, των διοικητικών αρχών και των κρατικών επιχειρήσεων, προκειμένου να αυξηθεί η λογοδοσία, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα. Επανεξέταση του συστήματος ανάπτυξης και συντονισμού πολιτικής ώστε να ενισχυθούν η συμμετοχικότητα, η συνοχή, η προβλεψιμότητα και η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας των δημόσιων υπηρεσιών. Εξασφάλιση επαγγελματικής δημόσιας διοίκησης και σύγχρονου συστήματος διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων. Δρομολόγηση εδαφικής μεταρρύθμισης, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των πόρων που τίθενται στη διάθεση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Διάρκεια αύξηση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών με στόχο την ενίσχυση της λογοδοσίας, της διαφάνειας και της δυνατότητας ανταπόκρισης της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και της παροχής δημόσιων υπηρεσιών.

Επικαιροποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την περίοδο 2013-2020. Συνέχιση της μεταρρύθμισης του κοινοβουλευτικού ελέγχου και ελέγχου του προϋπολογισμού. Ενίσχυση της διαφάνειας, της εποπτείας και της λογοδοσίας όσον αφορά την πολιτική και τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Ενίσχυση της διακυβέρνησης μέσω δημοσιονομικής σύνεσης και πειθαρχίας, ενισχυμένων διαδικασιών λογοδοσίας και καλύτερης διαχείρισης των αποτελεσμάτων.

5. Θεμελιώδεις ελευθερίες

Υποστήριξη της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, μεταξύ άλλων μέσω της έκδοσης νέου κώδικα για τα οπτικοακουστικά μέσα, σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΑΣΕ, με σκοπό την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων και την επείγουσα αντιμετώπιση της συγκέντρωσης ιδιοκτησίας μέσων ενημέρωσης, της δημιουργίας μονοπωλίων στη αγορά διαφήμισης και της μεταρρύθμισης του εθνικού ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού. Καλύτερος καθορισμός των αρμοδιοτήτων και των καθηκόντων του Συμβουλίου οπτικοακουστικού συντονισμού, με στόχο την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του.

Έγκριση και εφαρμογή του νέου εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με εστίαση στις πλέον ευάλωτες ομάδες, και συντονισμός των διαδικασιών σχεδιασμού και προϋπολογισμού με σκοπό τη διάθεση επαρκών πόρων για την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου. Διασφάλιση της αποτελεσματικής εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού κοινοβουλευτικού ελέγχου επί της εκτέλεσης αυτής.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη εξασφάλιση της αντιμετώπισης των ζητημάτων που αφορούν την ισότητα και τα φύλα ως οριζόντιας προτεραιότητας.

6. Διευθέτηση της διένεξης στην Υπερδνειστερία

Ανάπτυξη οράματος για την ειρηνική και βιώσιμη διευθέτηση της διένεξης της Υπερδνειστερίας, με βάση την εθνική κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στα διεθνώς αναγνωρισμένα σύνορά της, με ειδικό καθεστώς για την Υπερδνειστερία, το οποίο θα εγγυάται πλήρως τα ανθρώπινα, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα του πληθυσμού και επίσης θα προωθεί την περαιτέρω συνεργασία με την πλευρά της Υπερδνειστερίας. Συνέχιση του εποικοδομητικού διαλόγου για την κατάσταση στο κεντρικό τμήμα (Υπερδνειστερία) των συνόρων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ουκρανίας με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης και των ευκαιριών της αγοράς:

7. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του επενδυτικού κλίματος

Εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκε με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και εφαρμογή των οικονομικών, φορολογικών και δημοσιονομικών πολιτικών στο ίδιο πνεύμα με το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του ΔΝΤ. Βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου, του επιχειρησιακού περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ και επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ώστε να μειωθούν οι μονοπωλιακές συμπεριφορές. Εφαρμογή της στρατηγικής για την ανάπτυξη του τομέα των ΜΜΕ για τα έτη 2012-2020 και του αντίστοιχου σχεδίου δράσης σύμφωνα με τον νέο νόμο για τις ΜΜΕ, με τον αναθεωρημένο χάρτη πορείας της χώρας για την ανταγωνιστικότητα και με την εθνική στρατηγική προσέλκυσης επενδύσεων και προώθησης των εξαγωγών για τα έτη 2016-2020. Ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων επιχειρήσεων και ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των κλαδικών ενώσεων) με σκοπό τη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Απλούστευση του συστήματος επιθεωρήσεων και διαφόρων ελεγκτικών οργάνων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τον περιορισμό του πεδίου διαφθοράς, με παράλληλη ενίσχυση και επιβολή του νόμου και των προτύπων.

8. Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη

Εφαρμογή γενικού νόμου σχετικά με τις αρχές χορήγησης επιδοτήσεων στον τομέα της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης, ώστε να βελτιωθεί η εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα αυτόν. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας της γεωργικής παραγωγής, ιδίως σε επιλεγμένους τομείς με υψηλή εξαγωγική αξία. Βελτίωση της απασχόλησης και των συνθηκών διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές. Βελτίωση της βιώσιμης χρήσης της γης και των υδάτινων πόρων. Βελτίωση των υπηρεσιών και των υποδομών και διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις αγροτικές περιοχές.

9. Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του εμπορίου: Τεχνικοί κανονισμοί, τυποποίηση και σχετική υποδομή, τελωνεία και διευκόλυνση του εμπορίου

Βελτίωση της διευκόλυνσης του εμπορίου, με τους δείκτες διευκόλυνσης του εμπορίου του ΟΟΣΑ ως σημείο αναφοράς. Στον τομέα των τεχνικών κανονισμών και προτύπων, ενίσχυση της συνεργασίας με τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ όπως οι CEN, Cenelec, ETSI, Euramet, EA, Welmec. Δημόσιες διαβουλεύσεις σχετικές με τους τεχνικούς κανονισμούς και τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα (SPS) έχουν κεφαλαιώδη σημασία προκειμένου να επιτευχθεί ευρύτερη εφαρμογή των νέων κανονισμών σε αυτά τα πεδία και η κατανόησή τους από το κοινό. Σχετικά με τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, διαπίστωση όλων των εργαστηρίων που διενεργούν επίσημους ελέγχους με βάση διεθνή πρότυπα, με σκοπό την εκπλήρωση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών απαιτήσεων για τις εξαγωγές και ενίσχυση της ασφάλειας των τροφίμων στην εσωτερική αγορά της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με τον τελωνειακό κώδικα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους εκτελεστικούς κανονισμούς του, καθώς και βελτίωση των επιδόσεων των διοικήσεων των τελωνείων όσον αφορά την επαγγελματική ακεραιότητα και τη διαφάνεια. Ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας κατά τρόπον ώστε να καταστεί δυνατή η προσχώρηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης.

Στον τομέα της συνδεσιμότητας, της ενεργειακής απόδοσης, του περιβάλλοντος και της δράσης για το κλίμα:

10. Ενεργειακή ασφάλεια και ενεργειακή απόδοση

Ενίσχυση της ανεξαρτησίας της ρυθμιστικής αρχής ενέργειας (ANRE), μεταξύ άλλων μέσω της αποπολιτικοποίησης των διορισμών και της διαδικασίας παύσης διευθυντών, καθώς επίσης μέσω της αυτόνομης κατάρτισης προϋπολογισμού. Έκδοση νέου νόμου για τον ενεργειακό τομέα με διαφάνεια και πολυδεκτικότητα. Εφαρμογή του συνόλου των συστάσεων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου της ANRE που πραγματοποιήθηκε από τη Γραμματεία της Ενεργειακής Κοινότητας. Εφαρμογή των νέων νόμων για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο με τη λήψη των απαιτούμενων μέτρων βάσει του νόμου και με την έκδοση της αναγκαίας παράγωγης νομοθεσίας. Πλήρης υλοποίηση των δεσμεύσεων και εφαρμογή των συμφωνιών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καθορίστηκαν στο πλαίσιο των στόχων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων του ΔΝΤ. Συνέχιση των ενεργειών για τη σταδιακή ενσωμάτωση της αγοράς ενέργειας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην αγορά της ΕΕ. Εναρμόνιση του νόμου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και θέσπιση κατάλληλων μηχανισμών στήριξης για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης τόσο για τα δημόσια κτίρια όσο και για τα νοικοκυριά. Βάσει του νόμου σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης, διοικητικών κανόνων και άλλων μέτρων που απαιτούνται για την προώθηση της ευρύτερης χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

11. Μεταφορές

Εφαρμογή του προγράμματος μεταρρύθμισης και αναδιάρθρωσης του τομέα των σιδηροδρόμων. Επιτάχυνση των προσπάθειών για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τις αεροπορικές μεταφορές με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση της συμφωνίας κοινού εναέριου χώρου μεταξύ της ΕΕ και της Μολδαβίας. Καθιέρωση ελεύθερου και θεμιτού ανταγωνισμού στον τομέα των αερομεταφορών, ειδικότερα θέσπιση ρητρών για την παροχή πρόσβασης χωρίς διακρίσεις στο πλαίσιο της παραχώρησης του αερολιμένα του Κισινάου, και αποκατάσταση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον τομέα της επίγειας εξυπηρέτησης. Ανάπτυξη σημαντικών από οικονομική άποψη υποδομών, μεταξύ άλλων μέσω της περαιτέρω υλοποίησης έργων για την ανάπτυξη της επέκτασης του ενδεικτικού δικτύου ΔΕΔ-Μ.

12. Περιβάλλον και δράση για το κλίμα

Διασφάλιση της συνέχειας των διοικητικών μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξη κατάλληλης διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή των κεφαλαίων της συμφωνίας σύνδεσης που αφορά το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα. Επίτευξη προόδου όσον αφορά την εναρμόνιση με το περιβαλλοντικό κεκτημένο μέσω της έγκρισης του βασικού νομικού πλαισίου για τον τομέα, και συγκεκριμένα των νόμων για την προστασία του αέρα, τη διαχείριση των χημικών ουσιών και τις βιομηχανικές εκπομπές (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης). Εφαρμογή των νόμων για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση και για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Στον τομέα της κινητικότητας και των διαπροσωπικών επαφών:

13. Εκπαίδευση, κατάρτιση και νεολαία

Ενίσχυση της εφαρμογής του νέου εκπαιδευτικού κώδικα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Αύξηση της διοικητικής ικανότητας του Υπουργείου Παιδείας και των υπαγόμενων σε αυτό φορέων. Υλοποίηση της μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής ανάπτυξης της ΕΕΚ και του συναφούς σχεδίου δράσης (2013-2020), κατά τρόπον ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Θέσπιση νομικού πλαισίου για τις τομειακές επιτροπές. Προώθηση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων (συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων και των κοινωνικών εταίρων) σε όλες τις μορφές της διά βίου μάθησης για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη προκειμένου να προσεγγίσουν περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Εκτέλεση της εφαρμογής της εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης του τομέα της νεολαίας.

2.2. Πολιτικός διάλογος, χρηστή διακυβέρνηση και ενίσχυση των θεσμών

Ο πολιτικός διάλογος και η συνεργασία για τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της παρούσας ατζέντας σύνδεσης αποσκοπούν στην ενίσχυση του σεβασμού των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, όπως διακηρύσσονται στις βασικές συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης και στα σχετικά πρωτόκολλα. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η συνέπεια με το σχέδιο δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο θα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια εφαρμογής της παρούσας ατζέντας σύνδεσης.

- i) Ενίσχυση της σταθερότητας, της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, μεταξύ άλλων μέσω συνολικής μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης και μεταρρύθμισης της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έγκριση και εφαρμογή των αναθεωρημένων αρμοδιοτήτων του συνταγματικού δικαστηρίου και των διαδικασιών διορισμού των μελών του, σε στενή συνεργασία με την επιτροπή της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.

- Αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων που έχουν επισημανθεί από τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) / Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΟΑΣΕ/ODIHR), από την αποστολή παρακολούθησης της εγχώριας κοινωνίας των πολιτών, καθώς και από τις κεντρικές δημόσιες αρχές σε προηγούμενες εκλογές, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να διασφαλισθεί διαφανής χρηματοδότηση των προεκλογικών εκστρατειών, ανεξάρτητη και αμερόληπτη κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η ψήφος της διασποράς.
- Αξιολόγηση της δυνατότητας να επιτραπεί η άμεση χρηματοδότηση της δραστηριότητας πολιτικών κομμάτων, εκλογικών εκστρατειών / υποψηφίων σε εκλογές από πολίτες της Δημοκρατίας της Μολδαβίας από έσοδα που αποκτούνται εκτός της χώρας, με ταυτόχρονη απαγόρευση σε αλλοδαπούς πολίτες, φυσικά πρόσωπα και ξένα κράτη να παρεμβαίνουν άμεσα ή έμμεσα στην πολιτική δραστηριότητα στη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- Θέσπιση λειτουργικού νομικού πλαισίου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος.
- Εφαρμογή της μεταρρύθμισης της εδαφικής διάρθρωσης της χώρας, με μείωση του αριθμού των τοπικών αρχών, σύμφωνα με την εθνική στρατηγική αποκέντρωσης και τη στρατηγική για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.
- Εφαρμογή της στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και των υποκείμενων στρατηγικών, οι οποίες εκπονήθηκαν το 2016 σε διαβούλευση με τον ΟΟΣΑ/SIGMA και την κοινότητα των χορηγών.
- Ενίσχυση των μηχανισμών συντονισμού, παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων και ικανοτήτων τόσο σε πολιτικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο.
- Εκτίμηση του κόστους του σχεδίου δράσης για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης 2016-2018.
- Θέσπιση ισοσκελισμένου προϋπολογισμού βάσει της συμφωνίας με το ΔΝΤ, με επαρκείς οικονομικούς πόρους για την υλοποίηση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων.
- Μεταρρύθμιση της Καγκελαρίας.
- Αποσαφήνιση των λειτουργιών, των ρόλων και των αρμοδιοτήτων των βασικών θεσμών και ανάπτυξη ενοποιημένων, γραπτών και ευθυγραμμισμένων διαδικασιών και μεθόδων για την ανάπτυξη και τον συντονισμό πολιτικής χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένης σε αποδείξεις.
- Προετοιμασία της αναθεώρησης του νομικού πλαισίου για τις δημόσιες υπηρεσίες με σκοπό την τροποποίησή του προκειμένου να καλύψει όλα τα θεσμικά όργανα που ασκούν συνήθη καθήκοντα της κεντρικής διοίκησης και διασφάλιση ότι οι προσλήψεις, οι προαγωγές και οι απολύσεις γίνονται αξιοκρατικά.
- Παγίωση του ρόλου των γραμματέων υπουργείου ως των πλέον υψηλόβαθμων δημόσιων υπαλλήλων σε κάθε αρμόδιο υπουργείο, ώστε να προαχθεί η επαγγελματικοποίηση και η αποπολιτικοποίηση της δημόσιας υπηρεσίας.
- Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της συλλογής δεδομένων για το μητρώο προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων για τους μισθούς και σταδιακή επέκταση της χρήσης της σε όλα τα κρατικά όργανα.
- Αναδιοργάνωση των κυβερνητικών οργάνων για την αύξηση της υποχρέωσης λογοδοσίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας, καθώς και της επανεξέτασης της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των κρατικών επιχειρήσεων που ασκούν διοικητικά καθήκοντα.
- Πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας για την διαφάνεια στην λήψη αποφάσεων.
- Τροποποίηση του νόμου για την πρόσβαση στις πληροφορίες για τη βελτίωση της εφαρμογής της και καθορισμός των απαραίτητων ρυθμίσεων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της.
- Ανάπτυξη γενικού νόμου περί διοικητικών διαδικασιών για την επιβολή των αρχών χρηστής διοίκησης και σταδιακή εναρμόνιση των ειδικών διοικητικών διαδικασιών με τη νέα νομοθεσία.
- Δρομολόγηση εδαφικής μεταρρύθμισης, η οποία θα μπορεί να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των πόρων που τίθενται στη διάθεση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο.
- Επικαιροποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την περίοδο 2013-2020.
- Θέσπιση νέας στρατηγικής δημόσιου εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου (PIFC).
- Συνέχιση της μεταρρύθμισης του κοινοβουλευτικού ελέγχου και ελέγχου του προϋπολογισμού. ενίσχυση της διαφάνειας, της εποπτείας και της λογοδοσίας όσον αφορά την πολιτική και τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.
- Έγκριση του νέου σχεδίου νόμου σχετικά με τη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου με διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου εξωτερικού ελέγχου.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, διερεύνηση των αναγκαίων μέτρων για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου με σκοπό την επίρρωση της ανθεκτικότητας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας μακροπρόθεσμα.
- Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της κυβέρνησης και του κοινοβουλίου.
- Ενίσχυση της εποπτείας από το κοινοβούλιο όσον αφορά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και της νομοθεσίας.
- Εξασφάλιση ότι οι προεδρικές, κοινοβουλευτικές και τοπικές εκλογές διεξάγονται με δημοκρατικό τρόπο, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Εξέταση της δυνατότητας να επανεξετασθεί η κρατική χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων με βάση τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, προκειμένου να υπολογίζονται τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών.
- Επανεξέταση του ανώτατου ορίου στις δωρεές φυσικών και νομικών προσώπων προς πολιτικά κόμματα, σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές και σύμφωνα με την εμπειρογνομοσύνη της επιτροπής της Βενετίας.
- Συνέχιση της εφαρμογής της στρατηγικής αποκέντρωσης, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (Συλλογή Συνθηκών του Συμβουλίου της Ευρώπης αριθ. 122).
- Επανεξέταση των μηχανισμών εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, σύμφωνα με τις συστάσεις του ΟΑΣΕ/ODIHR, με σκοπό να διασφαλιστεί η ακρίβεια των δεδομένων.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή του σκέλους «Εκλογές» — «Δημοσιονομικός έλεγχος» του δημόσιου αυτοματοποιημένου συστήματος πληροφοριών και του κανονιστικού πλαισίου, για την αυτοματοποίηση της διαδικασίας υποβολής, συλλογής και ανάλυσης των οικονομικών εκθέσεων των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων στις εκλογές και για τη βελτίωση της πρόσβασης του κοινού σε αυτές τις πληροφορίες. Θέσπιση αποτελεσματικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων και εξασφάλιση ότι τα κόμματα φέρουν το βάρος της απόδειξης της προέλευσης των κεφαλαίων. Εφαρμογή της δυνατότητας κατάσχεσης αδικαιολόγητων περιουσιακών στοιχείων.
- Θέσπιση αποτελεσματικών μηχανισμών για τη διαχείριση και τον συντονισμό των ροών βοήθειας σύμφωνα με τις ανάγκες της κυβέρνησης.
- Συνέχιση της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης σύμφωνα με τις αρχές για τη δημόσια διοίκηση (τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, καθώς και της εδαφικής μεταρρύθμισης), σε διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών και με όλο και ευρύτερη συμμετοχή της, με σκοπό την ανάπτυξη υπεύθυνης, αποτελεσματικής, διαφανούς και επαγγελματικής, αξιοκρατικής και τεκμηριωμένης δημόσιας διοίκησης με δικό της κώδικα δεοντολογίας, απαλλαγμένης από πολιτικές πιέσεις.
- Σύμφωνα με τη στρατηγική για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο.
- Τακτική χρήση των εκ των προτέρων εκτιμήσεων αντικτύπου· διασφάλιση ότι το κόστος των μεταρρυθμίσεων εκτιμάται συστηματικά και δημιουργία φόρουμ μεταξύ των υπουργείων για την επίλυση διαφορών σε ανώτερο διοικητικό και πολιτικό επίπεδο.
- Εισαγωγή διαφανούς και πιο ανταγωνιστικού συστήματος αμοιβών των δημόσιων υπαλλήλων για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων.
- Παροχή εύκολα προσβάσιμων πληροφοριών στους πολίτες για τα δικαιώματά τους σε χρηστή διοίκηση, πρόσβαση στις πληροφορίες, τη διοικητική δικαιοσύνη και δικαίωμα να ζητούν αποζημίωση, έτσι ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν πού και πώς μπορούν να υποβάλλουν καταγγελίες. Διασφάλιση ότι δίνεται αποτελεσματική και απτή συνέχεια στα αιτήματα και τις καταγγελίες των πολιτών.
- Διασφάλιση των αναγκαίων θεσμικών και οργανωτικών βελτιώσεων για την ενίσχυση της κοινοβουλευτικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων για τη συνεργασία με τον δημόσιο εξωτερικό έλεγχο.
- Ενίσχυση της ικανότητας του Υπουργείου Οικονομικών να εκτελεί τα καθήκοντά του ως κεντρικής φορολογικής αρχής και διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας.
- Συνέχιση της βελτίωσης της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, καθώς και αποτελεσματική εφαρμογή της επικαιροποιημένης στρατηγικής περί διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών.
- Θέσπιση κυλιόμενου πολυετούς προγράμματος δημόσιων επενδύσεων, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών, με σκοπό τη διασφάλιση επενδύσεων προτεραιότητας σε εθνικό επίπεδο σε πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.
- Διασφάλιση θεσμικών και οργανωτικών βελτιώσεων που είναι αναγκαίες για την ενίσχυση της εξωτερικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της περαιτέρω ανάπτυξης των καθηκόντων εξωτερικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού των Ανωτάτων Οργάνων Ελέγχου, και τις ρυθμίσεις για τη συνεργασία μεταξύ του κοινοβουλίου και του δημόσιου εξωτερικού ελέγχου.

- Διενέργεια κατάλληλων πειθαρχικών διαδικασιών κατά περίπτωση και αποτελεσματική επιβολή κυρώσεων.
  - Σταδιακή μεταρρύθμιση των λογιστικών προτύπων του δημόσιου τομέα και των προτύπων εξωτερικής αναφοράς.
- ii) Περαιτέρω μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης, ειδικότερα διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, του επαγγελματισμού και της αποτελεσματικότητας του δικαστικού σώματος, συμπεριλαμβανομένης της εισαγγελικής αρχής, που δεν θα πρέπει να επηρεάζονται από πολιτική ή οποιανδήποτε άλλη αθέμιτη παρέμβαση. Ορισμένα στοιχεία της συνολικής μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης ενδέχεται να προϋποθέτουν συνταγματικές τροποποιήσεις:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με τους δικαστές, τους εισαγγελείς, τους δικηγόρους και άλλους επαγγελματίες του νομικού κλάδου, ώστε να διασφαλιστεί μηδενική ανοχή στη διαφθορά και να αποτραπεί κάθε μορφής διεφθαρμένη συμπεριφορά.
- Εξασφάλιση προσλήψεων δικαστών και των εισαγγελέων από ανεξάρτητη αρχή με διαφανή, αξιοκρατικά και αντικειμενικά κριτήρια και δίκαιες διαδικασίες επιλογής, συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών γραπτών εξετάσεων και εθνικού αριθμού διαθέσιμων θέσεων εργασίας, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Εξασφάλιση της προαγωγής των δικαστών και των εισαγγελέων, μεταξύ άλλων για επικεφαλής εισαγγελείς και για τα ανώτατα δικαστήρια, από ανεξάρτητη αρχή με διαφανή, αξιοκρατικά και αντικειμενικά κριτήρια και δίκαιες διαδικασίες επιλογής σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής διασφαλίσεων για την ανεξαρτησία των δικαστών.
- Εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής πειθαρχικών κανόνων και κωδίκων δεοντολογίας που περιλαμβάνουν διαδικαστικές εγγυήσεις για δικαστές και εισαγγελείς και εξασφάλιση της αυτονομίας της Δικαστικής Επιθεώρησης έναντι του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, καθώς και μηχανισμών υποβολής καταγγελιών προσβάσιμων στους πολίτες.
- Εφαρμογή των κανόνων περί ασυλίας σύμφωνα με την ορθή πρακτική και σε πλήρη συμμόρφωση προς τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Εφαρμογή της δέσμης νομοθετικών μέτρων για την ακεραιότητα στον τομέα της δικαιοσύνης.
- Βελτίωση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου.
- Ενίσχυση της ανεξαρτησίας του Ανώτατου Συμβουλίου Εισαγγελέων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί εισαγγελικής αρχής της 25ης Φεβρουαρίου 2016 και σύντομη εξακολούθηση της συνολικής μεταρρύθμισης της εισαγγελικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των νέων νομοθετημάτων.
- Διασφάλιση δίκαιης δίκης, πρόσβασης στη δικαιοσύνη και δικονομικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, τη νομολογία του Δικαστηρίου και άλλες συναφείς συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, με την εφαρμογή:
  - = νομοθεσίας και μέτρων που θα αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες,
  - = νομοθεσίας, μέτρων και μέσων που αποσκοπούν στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων για τα θύματα εγκληματικών πράξεων για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την προστασία, την υποστήριξη και την αποζημίωση, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης.
- Ενίσχυση της εφαρμογής της νομικής συνδρομής και των μηχανισμών εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.
- Διασφάλιση της λειτουργίας αποτελεσματικού ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων, αξιόπιστου ως προς την τυχαία ανάθεση υποθέσεων και την παροχή δικαστικών στατιστικών στοιχείων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της ανεξαρτησίας των οργάνων του δικαστικού τομέα, ώστε να μην υπόκεινται σε πολιτικές ή άλλης μορφής πιέσεις από τη διοίκηση, την κυβέρνηση ή το κοινοβούλιο.

- Εξασφάλιση πλήρους ανεξαρτησίας όλων των εισαγγελέων και μείωση του εποπτικού ρόλου της Γενικής Εισαγγελίας, όπως προβλέπει ο νέος νόμος περί εισαγγελικής υπηρεσίας.
  - Εξασφάλιση ότι το Εθνικό Ινστιτούτο Δικαιοσύνης παρέχει αρχική και συνεχή κατάρτιση με βάση εξακριβωμένες ανάγκες.
  - Επίδειξη ιστορικού λήψης μέτρων για την ενίσχυση της ακεραιότητας και της λογοδοσίας του δικαστικού σώματος, όπως η διενέργεια ελέγχου ασφαλείας και οι καταδίκες για αξιόποινες πράξεις διαφθοράς.
  - Προσπάθεια βελτίωσης της αντίληψης του κοινού όσον αφορά την ανεξαρτησία, την ακεραιότητα, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία του δικαστικού σώματος.
  - Επίτευξη προόδου ως προς τη συνολική μεταρρύθμιση της εισαγγελικής αρχής, συμπεριλαμβανομένων των ειδικευμένων εισαγγελέων σε υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος και διαφθοράς.
  - Επίτευξη προόδου στην εφαρμογή του νόμου για τη βέλτιστη οργάνωση του δικαστικού χάρτη, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης που εγκρίθηκε με την απόφαση υπ' αριθ. 21 του Κοινοβουλίου, της 3ης Μαρτίου 2017.
  - Καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως για τις γυναίκες και τις ευάλωτες ομάδες.
  - Προσπάθεια για ουσιαστική μείωση της διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
  - Προσπάθεια για αύξηση του ποσοστού διεκπεραίωσης των υποθέσεων.
- iii) Διασφάλιση του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών μέσω σφαιρικής συνεργασίας για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ολοκλήρωση και συνακόλουθη εφαρμογή του νέου εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με έμφαση στις πλέον ευάλωτες ομάδες, και συντονισμός των διαδικασιών σχεδιασμού και προϋπολογισμού με σκοπό τη διάθεση επαρκών πόρων για την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου.
- Συγκρότηση εθνικού συμβουλίου και γραμματείας για τη σύνταξη, παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή του νέου εθνικού σχεδίου δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού κοινοβουλευτικού ελέγχου επί της εκτέλεσης αυτής.
- Έναρξη εφαρμογής της στρατηγικής για την εδραίωση των διεθντικών σχέσεων 2017-2027, καθώς και έγκριση του σχετικού σχεδίου δράσης.
- Προώθηση της πιλοτικής εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις Περιφερειακές και Μειονοτικές Γλώσσες σε 7 περιοχές, στο πλαίσιο της προσπάθειας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την επικύρωση του Χάρτη.
- Ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του θεσμού του Διαμεσολαβητή, με τη βελτίωση του νόμου περί του Διαμεσολαβητή αριθ. 52 της 3ης Απριλίου 2014, σύμφωνα με τις συστάσεις της επιτροπής της Βενετίας και χρηματοοικονομική πρόβλεψη βάσει των αρχών του Παρισιού.
- Διασφάλιση της λειτουργίας του εθνικού προληπτικού μηχανισμού κατά των βασανιστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 3 του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.
- Επικύρωση του πρωτοκόλλου αριθ. 12 της σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.
- Θέσπιση και εφαρμογή των τροποποιήσεων της νομοθεσίας περί των εγκλημάτων μίσους προκειμένου να ευθυγραμμισθεί με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Ενίσχυση των προσπάθειών για την διερεύνηση και την λήψη μέτρων έναντι περιπτώσεων ρητορείας μίσους και εγκλημάτων μίσους και διασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης των θυμάτων στην δικαιοσύνη.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της εφαρμογής των νόμων και των κανονισμών κατά των πάσης φύσεως διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένου του νόμου για τη διασφάλιση της ισότητας, και ενίσχυση της ικανότητας του συμβουλίου για την πρόληψη και την εξάλειψη των διακρίσεων («συμβούλιο ισότητας»).
- Εξέταση των συστάσεων που υπέβαλαν οι δομές και οι εμπειρογνώμονες του Συμβουλίου της Ευρώπης όσον αφορά τη συμμόρφωση με τη σύμβαση-πλαίσιο για την προστασία εθνικών μειονοτήτων και εφαρμογή αυτών των συστάσεων σε συμφωνία με τις εν λόγω δομές και τους εμπειρογνώμονες. Στο ίδιο πλαίσιο, έμφαση στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, μεταξύ άλλων και μέσω διαλόγου και διαβουλεύσεων μαζί τους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις σχετικές γνωμοδοτήσεις της επιτροπής της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.
- Βελτίωση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τις δυνατότητες πρόσβασης των προσώπων με αναπηρίες. Αύξηση της δυνατότητας πρόσβασης στα δημόσια κτίρια, τις μεταφορές και τις πληροφορίες για πρόσωπα με αναπηρίες.
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 12 (Ισότητα ενώπιον του νόμου) και του άρθρου 14 (Ελευθερία και ασφάλεια του ατόμου).
- Υπογραφή του προαιρετικού πρωτοκόλλου της σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.
- Συνέχιση της αποϊδρυματοποίησης των παιδιών.
- Διατήρηση αποτελεσματικών μηχανισμών πριν από την προσφυγή στη δικαιοσύνη, καθώς και εξωδικαστικών μηχανισμών για τη διευθέτηση διαφορών στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.
- Συνέχιση της παροχής πρόσβασης σε πληροφορίες για τα δικαιώματα των πολιτών και κατάλληλες νομικές λύσεις.
- Εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων προκειμένου να αποφεύγονται οι αδικαιολόγητες συλλήψεις και οι παράνομες κατασχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι κάποιος αναλογικός βαθμός παρέμβασης ενδέχεται να είναι αναγκαίος για να εξασφαλισθεί η πρότερη διερεύνηση υποθέσεων διαφθοράς ή άλλων αδικημάτων.
- Προώθηση και ευαισθητοποίηση σε θέματα ανθρώπινων δικαιωμάτων και καταπολέμησης των διακρίσεων στον δικαστικό τομέα, κατά την επιβολή του νόμου και στον διοικητικό τομέα.
- Εφαρμογή του νόμου του 1994 για το ειδικό νομικό καθεστώς αυτονομίας της Γκαγκκουζίας σύμφωνα με τις συστάσεις της επιτροπής της Βενετίας του 2002 και τις συστάσεις του ΟΑΣΕ του 2013.
- Κατοχύρωση των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων κατά τη διάρκεια κράτησής τους από την αστυνομία ή το Εθνικό Κέντρο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς ή υπό προσωρινή κράτηση.

Ελευθερία έκφρασηςΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση των εργασιών για τη διασφάλιση της ελευθερίας έκφρασης και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης, σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΑΣΕ.
- Ανάπτυξη και θέσπιση στρατηγικής για την ανάπτυξη των μέσων μαζικής ενημέρωσης σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές πρακτικές.
- Καθιέρωση τακτικού διαλόγου για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης, την αποποινικοποίηση της δυσφήμισης, την προστασία των δημοσιογραφικών πηγών και την πολιτιστική πολυμορφία των μέσων ενημέρωσης.
- Έκδοση νέου κώδικα για τα οπτικοακουστικά μέσα με πλήρη εφαρμογή των συστάσεων του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, σύμφωνα με το σχέδιο του 2011.
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την πλήρη ανεξαρτησία των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων.

Συνεργασία στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτώνΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργοδοτών και συνδικαλιστικών ενώσεων, στη συγκέντρωση πληροφοριών και την παρακολούθηση πολιτικών.
- Έγκριση και εξασφάλιση της εφαρμογής στρατηγικής για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών για την περίοδο 2017-2020.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έκδοση νέου νόμου για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ο οποίος, μεταξύ άλλων, θα βελτιώσει το νομικό πλαίσιο για την ουσιαστική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Ενίσχυση του πλαισίου συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη και παρακολούθηση της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών, μεταξύ άλλων και με τροποποίηση του νόμου για τη διαφάνεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Προώθηση και ενίσχυση της οικονομικής βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και εξέταση του ενδεχομένου θέσπισης συμβάσεων κοινωνικού περιεχομένου (social contracting), επέκτασης των προγραμμάτων δημόσιων επιχορηγήσεων, διευκόλυνσης του νομικού πλαισίου σχετικά με τις χορηγίες.
- Ανάπτυξη πνεύματος ενεργού συμμετοχής στα κοινά και εθελοντισμού.

Κακομεταχείριση και βασανιστήριαΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε αναφερόμενης κακομεταχείρισης κρατουμένων από υπαλλήλους επιβολής του νόμου, ιδίως κατά την προφυλάκιση.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Δημιουργία συνολικού πλαισίου πολιτικής για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ατιμωρησίας με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για την εξάλειψη της ατιμωρησίας για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2011).
- Διασφάλιση αποτελεσματικών ερευνών και κυρώσεων σχετικά με τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση.

Δικαιώματα του παιδιούΜεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του σχεδίου δράσης 2016-2020 για τη στρατηγική προστασίας του παιδιού για τα έτη 2014-2020.

Ενδοοικογενειακή βίαΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και του πλαισίου πολιτικής για την ενδοοικογενειακή βία.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Επικύρωση της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Ίση μεταχείρισηΜεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της εναρμόνισης με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, όσον αφορά τους κανόνες υγείας και ασφάλειας, τους κανόνες για την άδεια μητρότητας και τους κανόνες για τη συμφιλίωση των γονικών και επαγγελματικών καθηκόντων.
- Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στον δημόσιο, τον πολιτικό και τον επιχειρηματικό βίο, και διεξαγωγή στοχευμένων δραστηριοτήτων αποσκοπούσων στην ίση συμμετοχή και εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών σε αυτούς τους τομείς.

Δικαιώματα συνδικαλιστικών ενώσεων και βασικά πρότυπα εργασίαςΜεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση των εργασιών για να διασφαλιστεί η τήρηση των δικαιωμάτων των συνδικαλιστικών ενώσεων και των βασικών προτύπων εργασίας, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ).
- Πρόοδος προς τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων στην αγορά εργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην απασχόληση των γυναικών.
- Εφαρμογή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας.

2.3. Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας

Ο διάλογος και η συνεργασία στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) αποσκοπούν στη σταδιακή σύγκλιση, συμπεριλαμβανομένης της κοινής πολιτικής ασφαλείας και άμυνας (ΚΠΑΑ). Ειδικότερα, θα εξεταστούν θέματα πρόληψης των συγκρούσεων και διαχείρισης κρίσεων, περιφερειακής σταθερότητας, αφοπλισμού, μη διάδοσης και ελέγχου των όπλων και των εξαγωγών. Η συνεργασία σε αυτόν τον τομέα θα στηρίζεται σε κοινές αξίες και αμοιβαία συμφέροντα και θα αποσκοπεί στην αύξηση της εναρμόνισης και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών, μέσω της αξιοποίησης διμερών, διεθνών και περιφερειακών φόρουμ. Τούτο θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Υπογραφή συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σχετικά με τις διαδικασίες ασφαλείας για την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της προώθησης της ειρηνικής διευθέτησης συγκρούσεων και της διεθνούς σταθερότητας και ασφαλείας βάσει αποτελεσματικού πολυμερούς συστήματος.
- Ανάπτυξη της συνεργασίας όσον αφορά τις κυρώσεις της ΕΕ.
- Προώθηση του σεβασμού των αρχών της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας, του απαραβίαστου των συνόρων και της ανεξαρτησίας, όπως καθορίζονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι του ΟΑΣΕ.
- Ενίσχυση της πρακτικής συνεργασίας για την πρόληψη συγκρούσεων και τη διαχείριση κρίσεων, με τη διευκόλυνση της συμμετοχής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σε μη στρατιωτικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ, παροχή συμβουλών και κατάρτισης στον τομέα της ΚΠΑΑ (με βάση τη συμφωνία-πλαίσιο συμμετοχής που ισχύει από την 1η Ιουλίου 2013 και το πολυμερές πλαίσιο της ομάδας για την Ανατολική Εταιρική Σχέση στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ).

Τρομοκρατία, μη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και παράνομες εξαγωγές όπλων

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τρομοκρατικές οργανώσεις και ομάδες, τις δραστηριότητές τους και τα δίκτυα υποστήριξής τους, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τη νομοθεσία που έχουν θεσπίσει τα μέρη, μεταξύ άλλων μέσω της συμφωνίας επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ευρωπόλ, καθώς και μέσω της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Eurojust.
- Εξασφάλιση ότι το δίκαιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας έχει ως βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα και υπόκειται στον έλεγχο της επιτροπής της Βενετίας.
- Συνεργασία σε τελωνειακούς ελέγχους βάσει κινδύνων για την εξασφάλιση της προστασίας και της ασφαλείας εισαγόμενων και εξαγόμενων ή υπό διαμετακόμιση εμπορευμάτων.
- Συνεργασία στην αποτροπή τρομοκρατικών ενεργειών.
- Έγκριση συνολικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της διάδοσης των ΟΜΚ και των ΧΒΡΠ και του συναφούς εθνικού σχεδίου δράσης.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνεργασία με σκοπό την ενίσχυση της διεθνούς συναίνεσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του νομικού ορισμού των τρομοκρατικών ενεργειών.
- Συνέχιση της βελτίωσης του νομοθετικού και κανονιστικού εθνικού πλαισίου στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, ειδικότερα με πλήρη σεβασμό του κράτους δικαίου, του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, του δικαίου που διέπει τους πρόσφυγες και του ανθρωπιστικού δικαίου και σύμφωνα με τις σχετικές συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών, όπως η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη της τρομοκρατίας του 2005 (CETS 196) και το συμπληρωματικό πρωτόκολλό της, και η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (CETS 198).
- Μεγαλύτερη έμφαση στην κατανόηση και την αντιμετώπιση των κινητήριων δυνάμεων της ριζοσπαστικοποίησης και των παραγόντων που οδηγούν στον βίαιο εξτρεμισμό.
- Διερεύνηση των δυνατοτήτων συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων, στον τομέα της ασφαλείας των αερομεταφορών (και των αερολιμένων) και της προστασίας ευάλωτων στόχων.

- Ανάπτυξη τρόπων συνεργασίας για την καταπολέμηση της εμπορίας όπλων και την καταστροφή αποθεμάτων.
- Ανάπτυξη τρόπων συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών για τον εντοπισμό και την εμπορία παράνομων όπλων.
- Συνεργασία και συμβολή στην καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) και σχετικού υλικού, καθώς και των φορέων τους, με την πλήρη τήρηση και εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των υφιστάμενων υποχρεώσεων των μερών στο πλαίσιο των διεθνών συνθηκών και συμφωνιών για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση των όπλων, καθώς και άλλων διεθνών υποχρεώσεων τους στον συγκεκριμένο τομέα.
- Δημιουργία αποτελεσματικού συστήματος εθνικών ελέγχων εξαγωγής και διαμετακόμισης προϊόντων που συνδέονται με ΟΜΚ, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου τεχνολογιών διπλής χρήσης για τελική χρήση σε ΟΜΚ, με την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων κατά τους ελέγχους εξαγωγής.
- Αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των πυρομαχικών τους, στο πλαίσιο των υφιστάμενων διεθνών συμφωνιών και των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί βάσει άλλων διεθνών πράξεων που εφαρμόζονται σε αυτόν τον τομέα.
- Συνέχιση της συνεργασίας στον τομέα του ελέγχου των εξαγωγών συμβατικών όπλων, βάσει της κοινής θέσης της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού.

Η σύγκρουση στην Υπερδνειστερία

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διατήρηση της λειτουργικότητας όλων των υφιστάμενων μέσων διαλόγου και μορφών διαπραγμάτευσης, με στόχο να εντοπιστούν βιώσιμες λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι λαοί και από τις δύο όχθες του Δνειστερου ποταμού και να διευθετηθεί συνολικά και ειρηνικά η σύγκρουση στην Υπερδνειστερία με βάση την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της με ειδικό νομικό καθεστώς για την περιοχή της Υπερδνειστερίας.
- Ανάπτυξη οράματος για τη διευθέτηση της διένεξης στην Υπερδνειστερία ως βάση για τη συνεργασία με την πλευρά της Υπερδνειστερίας.
- Διατήρηση αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τη διευθέτηση της σύγκρουσης στην Υπερδνειστερία και προώθηση μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης, στο πλαίσιο των συμφωνημένων τύπων διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένων διαβουλεύσεων για τις ρυθμίσεις μετά τη διευθέτηση.
- Ενίσχυση του διαλόγου, με σκοπό να επεξηγηθούν τα οφέλη που απορρέουν από τη συμφωνία σύνδεσης και να διασφαλιστεί η εφαρμογή της σε ολόκληρο το έδαφος της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, με παράλληλη λήψη μέτρων για τη νομιμοποίηση της δραστηριότητας οικονομικών φορέων από την αριστερή όχθη του Δνειστερου.
- Συνέχιση του εποικοδομητικού διαλόγου για την κατάσταση στο κεντρικό τμήμα (Υπερδνειστερία) των συνόρων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ουκρανίας με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.
- Ανάπτυξη βάθρων διαλόγου μεταξύ εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και των μέσων ενημέρωσης από τις δύο όχθες του ποταμού Δνειστερου.

Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και των σχετικών πράξεών του, με δέουσα μέριμνα για τη διασφάλιση της ακεραιότητάς του.

2.4. Συνεργασία για την ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας αναμένεται ότι θα εξακολουθήσει να πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις τέσσερις ενότητες του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων της 16ης Δεκεμβρίου 2010. Η αποτελεσματική και βιώσιμη εφαρμογή όλων των κριτηρίων αναφοράς που περιέχονται στο σχέδιο δράσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ορίζονται στην ενότητα 3 (Δημόσια τάξη και ασφάλεια), έχει καθοριστική σημασία για τη διατήρηση του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεωρήσεων που ισχύει με την ΕΕ. Σύμφωνα με τον αναθεωρημένο μηχανισμό αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεωρήσης⁽¹⁾, τα ταξίδια χωρίς υποχρέωση θεώρησης διαβατηρίου μπορούν να αναστέλλονται σε περιπτώσεις στις οποίες ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια δεν πληρούνται πλέον. Σε περίπτωση δικαιολογημένης ανησυχίας ως προς την εκπλήρωση συγκεκριμένων κριτηρίων αναφοράς του σχεδίου δράσης, η Δημοκρατία της Μολδαβίας θα παρέχει πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατόπιν αιτήματός της.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2017, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής) (ΕΕ L 61 της 8.3.2017, σ. 1).

Επιπλέον, τα μέρη λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις συστάσεις που έλαβαν μετά τις αποστολές αξιολόγησης από ομοτίμους που διοργανώθηκαν το 2015 και το 2016, με σκοπό την αξιολόγηση της κατάστασης στους τομείς της δικαιοσύνης, της καταπολέμησης της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Προς τούτο, η Δημοκρατία της Μολδαβίας δεσμεύεται να κάνει χρήση των εν λόγω συστάσεων, καθώς και άλλων συστάσεων της ΕΕ και διεθνών οργανισμών, για τη σύνταξη του εγγράφου πολιτικής της περιόδου μετά το 2016 στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς και των εγγράφων πολιτικής για την περίοδο μετά το 2017 στον τομέα της δικαιοσύνης και της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επιπλέον, τα μέρη θα συνεργαστούν στους ακόλουθους τομείς:

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της εναρμόνισης του εθνικού νομικού πλαισίου στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με το δίκαιο της ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (¹) και στην οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (²).
- Συνέχιση της εφαρμογής του νομικού πλαισίου σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε όλους τους τομείς, με σκοπό τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές πράξεις και τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Συνεχιζόμενη ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων του Εθνικού Κέντρου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Σαφής καθορισμός και διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών της αστυνομίας για τη συγκέντρωση εμπιστευτικών πληροφοριών και για τη συλλογή και χρήση (εγκληματολογικών) αποδεικτικών στοιχείων.
- Δημιουργία και αποτελεσματική ανάπτυξη συστήματος χρηματοοικονομικών ερευνών με εστίαση στην αναζήτηση, κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από δραστηριότητες οργανωμένου εγκλήματος.
- Ετήσια δημοσίευση έκθεσης δραστηριοτήτων του ειδικευμένου εισαγγελέα σε υποθέσεις καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Περαιτέρω εφαρμογή και ενίσχυση σε όλη την επικράτεια της έννοιας της αστυνόμευσης βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, που προϋποθέτει ένα άρτια αναπτυγμένο σύστημα ανάλυσης και διαχείρισης κινδύνων και απειλών (μεθοδολογία της Ευρώπης που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα — SOCTA).
- Σαφής περιγραφή των εργαλείων (συμπεριλαμβανομένων των ειδικών μέσων έρευνας εφόσον πρόκειται να χρησιμοποιηθούν) και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε έρευνα.

Μεταρρύθμιση της αστυνομίας

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ολοκλήρωση της συγκρότησης υπεύθυνου, αξιόπιστου και αποτελεσματικού αστυνομικού σώματος, υπαγόμενου στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η πολιτική ηγεσία του υπουργείου θα περιορίζεται στη χάραξη των στρατηγικών προτεραιοτήτων και των γενικών πολιτικών για τις αστυνομικές δυνάμεις. Δεν θα υπάρχει κανένα δικαίωμα έκδοσης δικαστικής διαταγής (είτε για την εκτέλεση είτε για την απαγόρευση ενεργειών) όσον αφορά τις επιχειρησιακές δράσεις των αστυνομικών δυνάμεων.
- Εφαρμογή της αστυνόμευσης σε επίπεδο κοινοτήτων και διασφάλιση εύκολης πρόσβασης των πολιτών στην αστυνομία για παροχή πληροφοριών.
- Ενίσχυση της λογοδοσίας και διασφάλιση της απουσίας αθέμιτης επιρροής στην αστυνομία.

(¹) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

(²) Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89)

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή της στρατηγικής για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, καθώς και όσον αφορά τη δημόσια τάξη και τη διαχείριση πλήθους.
- Συνέχιση της εφαρμογής της στρατηγικής για την ανάπτυξη της αστυνομίας 2016-2020, με ιδιαίτερη έμφαση στον εκσυγχρονισμό α) της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων· β) των τεχνικών διαχείρισης· και γ) των επιχειρησιακών ικανοτήτων των αστυνομικών δυνάμεων (με σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων των κρατουμένων από την αστυνομία, ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων με το ευρύ κοινό, αναβάθμιση του περιβάλλοντος ΤΠΕ της αστυνομίας· ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας στον τόπο του εγκλήματος και περαιτέρω ανάπτυξη της στρατηγικής της αστυνομίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς).
- Υιοθέτηση αναπτυξιακής στρατηγικής για τις δυνάμεις της Χωροφυλακής (Carabinieri) και εξασφάλιση της προόδου στην εφαρμογή αυτής της στρατηγικής.
- Θέσπιση αποτελεσματικού συστήματος προστασίας μαρτύρων (ειδική μονάδα) και παροχή των αναγκαίων εγγυήσεων στους μάρτυρες για την προστασία τους από ενέργειες εκφοβισμού και απειλές κατά της σωματικής τους ακεραιότητας.
- Προαγωγή πνεύματος ακεραιότητας και ηθικών αξιών στο σύνολο του Υπουργείου Εσωτερικών και του αστυνομικού σώματος. Ανάπτυξη κανόνων και προτύπων συμπεριφοράς για την πρόληψη και αποτελεσματική τιμωρία αδικημάτων που διαπράττονται από αστυνομικούς. Ανάπτυξη εργαλείων για την αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων της αστυνομίας.
- Δημιουργία κοινού κέντρου κατάρτισης οργάνων επιβολής του νόμου με σκοπό τη διασφάλιση επαρκούς βασικής και ειδικής κατάρτισης κατά την υπηρεσία, συμπεριλαμβανομένης κατάρτισης υψηλής ειδίκευσης, όποτε απαιτείται. Βάσει της συμφωνίας συνεργασίας του 2012 μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (CEPOL), το κοινό κέντρο κατάρτισης οργάνων επιβολής του νόμου θα αναπτύξει στενή επιχειρησιακή σχέση με τη CEPOL.
- Βελτίωση των όρων προσωρινής κράτησης στην αστυνομία.
- Με βάση τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ, διασφάλιση της ύπαρξης ανεξάρτητου μηχανισμού ελέγχου της αστυνομίας, ο οποίος θα παρακολουθεί τη συνολική λειτουργία της αστυνομίας και τον τρόπο με τον οποίο όλοι οι υπάλληλοι με αστυνομικά καθήκοντα ασκούν τις δραστηριότητες αστυνόμευσης.
- Αύξηση της ικανότητας ταχείας αντίδρασης των αστυνομικών δυνάμεων.

Αστυνομική συνεργασία και βάσεις δεδομένωνΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Περαιτέρω ανάπτυξη της αυτοματοποιημένης κεντρικής βάσης δεδομένων τόσο για έρευνες όσο και για διώξεις (εθνικό σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης υποθέσεων), ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος αλληλεπικαλυπτόμενων ποινικών υποθέσεων και η μη διασύνδεση υποθέσεων που συχνά έχουν ευρεία γεωγραφική ή ακόμη και διεθνή διάσταση. Ένα τέτοιο σύστημα θα πρέπει ιδανικά να καλύπτει όλες τις πτυχές της έρευνας/δίωξης, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για την ανάκτηση, δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων.
- Περαιτέρω βελτίωση του υφιστάμενου εθνικού στατιστικού συστήματος για τη μέτρηση των ποσοστών εγκληματικότητας και των ποσοστών εξιχνίασης εγκλημάτων. Θα πρέπει να χρησιμοποιείται αποτελεσματικά ως εργαλείο διαχείρισης κατά τη χάραξη νέων προτεραιοτήτων πολιτικής.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εξασφάλιση ότι στο πλαίσιο μιας ενιαίας διοικητικής δομής (ενιαίο σημείο επαφής) οι κεντρικές μονάδες για τη διεθνή αστυνομική συνεργασία (εθνική μονάδα της Ευρωπόλ και Εθνικό Κεντρικό Γραφείο Interpol) έχουν πρόσβαση στις σχετικές εθνικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων.
- Επιτάχυνση της συνεργασίας και της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ευρωπόλ (από ποιοτική και ποσοτική άποψη) σε διασυνοριακές ποινικές υποθέσεις.
- Κατάρτιση στρατηγικής ανάλυσης των εγκληματικών φαινομένων, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε τομεακό επίπεδο, και ανταλλαγή της με τα αρμόδια όργανα επιβολής του νόμου και την Ευρωπόλ.
- Κατάρτιση πολυετών σχεδίων δράσης που καθορίζουν τις επιχειρησιακές προτεραιότητες των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, με βάση την αξιολόγηση απειλής όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα.
- Ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών με την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την τρομοκρατία, την παράνομη μετανάστευση, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και οικονομικά θέματα.

*Καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών*Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά και την Τοξικομανία (Reitox) του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ) και στις σχετικές συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων που διοργανώνει το ΕΚΠΝΤ, εντός των ορίων των διαθέσιμων κονδυλίων.
- Σαφής κατανομή καθηκόντων και συνεργασία μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών, καθώς και μεταξύ των αρχών που συμμετέχουν στις δράσεις για τη μείωση της προσφοράς ναρκωτικών.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Επέκταση του συντονισμού σε όλες τις πτυχές της πολιτικής για τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών πτυχών και των πτυχών δημόσιας υγείας, των μέτρων επιβολής του νόμου, της διεθνούς συνεργασίας και της πολιτικής για τη νεολαία.
- Έγκριση και εφαρμογή του εθνικού σχεδίου δράσης 2017-2018 για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής κατά των ναρκωτικών 2011-2018.

Εμπορία ανθρώπων

- Έγκριση και εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων για την περίοδο 2017-2022, η οποία θα καλύπτει επίσης το εθνικό σύστημα παραπομπής υποθέσεων.
- Περαιτέρω εξορθολογισμός της ροής πληροφοριών με τη βελτίωση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ της Ευρώπης και των εθνικών πολυτομεακών μονάδων επιβολής του νόμου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, καθώς και μεταξύ των ίδιων των μονάδων.
- Διασφάλιση της ανάπτυξης ικανοτήτων των οργάνων επιβολής του νόμου με σκοπό την εξασφάλιση συνεργασίας με οργανισμούς της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών

- Ενίσχυση της ικανότητας της αρμόδιας μονάδας έρευνας στην προσπάθεια εντοπισμού παιδιών θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης, και ιδίως παιδικής πορνογραφίας.
- Δημιουργία δομών για τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης παιδιού που έχει πέσει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης, με σκοπό τον καθορισμό της παροχής ειδικής βοήθειας και υποστήριξης.
- Πρόβλεψη ειδικού εκπροσώπου για τα παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης όταν απαγορεύεται στους ασκούντες τη γονική μέριμνα να εκπροσωπούν το παιδί λόγω σύγκρουσης συμφερόντων ή όταν το παιδί είναι ασυνόδευτο ή έχει χωριστεί από την οικογένειά του.
- Διάθεση κατάλληλων μέτρων ή προγραμμάτων παρέμβασης για τη διαχείριση του ατομικού κινδύνου που συνδέεται με κάθε καταδικασθέντα για σεξουαλική κακοποίηση ή εκμετάλλευση παιδιών.

*Καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο*Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενίσχυση της συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για τα Εγκλήματα στον Κυβερνοχώρο (EC3) της Ευρώπης.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Επένδυση στην ανάπτυξη ικανοτήτων (μεταξύ άλλων των αρμόδιων αρχών του τομέα ποινικής δικαιοσύνης), τεχνογνωσίας και ειδικευσης στην καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο (ειδικά προσαρμοσμένες δράσεις καταπολέμησης του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, διμερή προγράμματα δικαιοσύνης/αστυνομίας).
- Ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών μέσω της ευθυγράμμισης των προτεραιοτήτων και του συντονισμού της επικοινωνίας.

- Διερεύνηση δυνατοτήτων συνεργασίας ειδικά για την προστασία κρίσιμων υποδομών, όπως περιγράφεται στην οδηγία 2008/114/EK του Συμβουλίου ⁽¹⁾, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, καθώς και τον σύνδεσμο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, παίρνοντας ως βάση προηγούμενα προγράμματα ανθεκτικότητας στον κυβερνοχώρο των προγραμμάτων βοήθειας της ΕΕ και άλλων χορηγών βοήθειας.
- Επιτάχυνση της συνεργασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας στον κυβερνοχώρο: διευκόλυνση κατάρτισης της εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο μετά το 2020 με βάση πολυσυλλεκτική προσέγγιση, σύσταση εθνικής ομάδας αντιμετώπισης περιστατικών ασφαλείας σε υπολογιστές (CERT), προαγωγή της δημιουργίας κατάλληλων πλαισίων και δομών συντονισμού μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα και του ιδιωτικού τομέα.
- Συνεργασία για τη διασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων του ΟΑΣΕ για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στον κυβερνοχώρο, με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας και της συνεργασίας σε περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο.
- Εφαρμογή της σύμβασης της Βουδαπέστης, ιδίως όσον αφορά το δικονομικό δίκαιο για τους σκοπούς των εγχώριων ερευνών, της συνεργασίας δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και της διεθνούς συνεργασίας.

Πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του νόμου περί ακεραιότητας.
- Εφαρμογή του νόμου που απαιτεί από όλους τους εκάστοτε αρμόδιους δημόσιους λειτουργούς την υποβολή δήλωσης των περιουσιακών στοιχείων των ίδιων και των στενών συγγενών τους και δήλωσης δυνητικών συγκρούσεων συμφερόντων σε σχέση με τα προσωπικά τους συμφέροντα ή των στενών συγγενών τους, και διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της διαδικασίας επιβολής του νόμου. Η ορθότητα του περιεχομένου των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων / πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων θα πρέπει να αξιολογείται από την Εθνική Αρχή Ακεραιότητας και η σχετική ποινική έρευνα πρέπει να διενεργείται από το Εθνικό Κέντρο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Θα πρέπει να γίνεται ιεράρχηση προτεραιοτήτων όσον αφορά τους ελέγχους, με πρωταρχική έμφαση στις δηλώσεις υψηλόβαθμων υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών και εισαγγελέων.
- Διασφάλιση επαρκούς παρακολούθησης περιπτώσεων ύποπτων δηλώσεων και συστηματική επιβολή κυρώσεων (προστίμων, πειθαρχικών μέτρων κ.ά.) σε περίπτωση ψευδών δηλώσεων, εκπρόθεσμων δηλώσεων ή παράλειψης δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων. Το βάρος της απόδειξης της προέλευσης των χρημάτων ή των περιουσιακών στοιχείων το φέρει ο δηλών. Συνέχιση της δημοσιοποίησης των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων.
- Διασφάλιση της σταδιακής μετάβασης στην ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων.
- Διασφάλιση της πλήρους λειτουργίας της Εθνικής Αρχής Ακεραιότητας.
- Ανάπτυξη μηχανισμών διαφανών και αξιοκρατικών διορισμών με επαγγελματικά κριτήρια για το Συμβούλιο Ακεραιότητας και για τους επιθεωρητές διαχείρισης και ακεραιότητας της Εθνικής Αρχής Ακεραιότητας, με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι η εν λόγω αρχή είναι ανεξάρτητη και απαλλαγμένη από πολιτικές επιρροές. Εξασφάλιση ότι η Εθνική Αρχή Ακεραιότητας έχει πρόσβαση στα απαραίτητα αρχεία, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών και ιδιωτικών μητρώων, με σκοπό τη διασφάλιση επαρκούς ελέγχου του πλούτου και των προσωπικών συμφερόντων.
- Διασφάλιση της εκπροσώπησης της κοινωνίας των πολιτών στο Συμβούλιο Ακεραιότητας.
- Έκδοση του νόμου σχετικά με τη θέσπιση αναλογικών αποτρεπτικών κυρώσεων για εγκλήματα διαφθοράς και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- Έναρξη αποτελεσματικής εφαρμογής της νέας στρατηγικής για την ακεραιότητα και την καταπολέμηση της διαφθοράς ως στρατηγικού μέσου με σκοπό την αποτελεσματική αποτροπή και μείωση της διαφθοράς σύμφωνα με τις αξίες και τα πρότυπα της ΕΕ. Ενίσχυση των ικανοτήτων της ομάδας παρακολούθησης για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για την ακεραιότητα και την καταπολέμηση της διαφθοράς, στο πλαίσιο στενής συνεργασίας του κοινοβουλίου, της κυβέρνησης, του δικαστικού κλάδου, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών.
- Εξασφάλιση αποτελεσματικής συνεργασίας με τα αρμόδια θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και παροχής βοήθειας σε αυτά για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων και επιθεωρήσεων σχετικά με τη διαχείριση και τον έλεγχο των πόρων της ΕΕ, που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και τις συναφείς διαδικασίες.

⁽¹⁾ Οδηγία 2008/114/EK του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τον προσδιορισμό και τον χαρακτηρισμό των ευρωπαϊκών υποδομών ζωτικής σημασίας, και σχετικά με την αξιολόγηση της ανάγκης βελτίωσης της προστασίας τους (ΕΕ L 345 της 23.12.2008, σ. 75).

⁽²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφαλείας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (ΕΕ L 194 της 19.7.2016, σ. 1).

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Βελτίωση του μηχανισμού συντονισμού και συνεργασίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς μεταξύ οργανισμών καταπολέμησης της διαφθοράς όπως το Εθνικό Κέντρο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, η Εθνική Αρχή Ακεραιότητας, η Γενική Εισαγγελία, η εσωτερική υπηρεσία προστασίας και καταπολέμησης της διαφθοράς του Υπουργείου Εσωτερικών και η Υπηρεσία Πληροφοριών και Ασφάλειας.
- Δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού συντονισμού των δράσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας εντός της δημόσιας διοίκησης σε κυβερνητικό επίπεδο.
- Ενίσχυση του ρόλου του Εθνικού Κέντρου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς με στόχο την επίτευξη απτών αποτελεσμάτων. Εξασφάλιση ότι διαθέτει επαρκή προϋπολογισμό και προσωπικό, σαφείς αρμοδιότητες, επαρκείς ικανότητες και την απαραίτητη αυτονομία και ότι είναι προστατευμένο από αθέμιτες πολιτικές επιρροές και συνεργάζεται άρτια με άλλα όργανα επιβολής του νόμου που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς, και ειδικότερα με την εισαγγελική υπηρεσία καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Συνέχιση της ευαισθητοποίησης για τις διάφορες μορφές και τα είδη διαφθοράς και για τους τρόπους πρόληψής τους. Θα πρέπει να πραγματοποιούνται τακτικά ενημερωτικές εκστρατείες. Τα μέσα και οι στρατηγικές επικοινωνίας θα είναι ειδικά προσαρμοσμένα για το κοινό στο οποίο απευθύνονται και η αποτελεσματικότητά τους θα αξιολογείται τακτικά.
- Βελτίωση του συστήματος έρευνας και δίωξης υψηλόβαθμων αξιωματούχων για υποθέσεις διαφθοράς, ώστε να διασφαλίζονται η διαφάνεια και η αμεροληψία των δικαστικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία συνθηκών ελεύθερης κάλυψής τους από τα μέσα ενημέρωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η υπηρεσία καταπολέμησης της διαφθοράς θα πρέπει να επικεντρωθεί σε υποθέσεις διαφθοράς σε ανώτερο επίπεδο και να ενισχύσει τις ικανότητές της για την καταπολέμηση της διαφθοράς στις ανώτερες βαθμίδες της εξουσίας.
- Επίτευξη περισσότερο απτών αποτελεσμάτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της διαφθοράς με τη βελτίωση των επιδόσεων των αρχών καταπολέμησης της διαφθοράς μέσω της επιβολής αποτελεσματικότερων κυρώσεων και της έκδοσης καταδικαστικών αποφάσεων, ιδίως για υψηλόβαθμους αξιωματούχους.
- Τροποποίηση της νομοθεσίας προκειμένου να περιορισθεί το πεδίο εντολής της εισαγγελικής υπηρεσίας καταπολέμησης της διαφθοράς στις υποθέσεις διαφθοράς σε ανώτερο επίπεδο, μεταβίβαση δε των άλλων υποθέσεων διαφθοράς που διερευνούσε το NAC σε άλλους εισαγγελείς.
- Ανάπτυξη και ενίσχυση ενός συνολικού και συνεκτικού νομοθετικού πλαισίου για την προάσπιση της ακεραιότητας στον δημόσιο τομέα.
- Ενδεδειγμένη έρευνα περιπτώσεων τραπεζικής απάτης, με σκοπό την ανάκτηση υπεξαιρεθέντων χρημάτων, και τακτική αναφορά της προόδου των ερευνών με διαφανή τρόπο.
- Κοινοποίηση των κυριότερων αποτελεσμάτων της εν εξελίξει δεύτερης φάσης της έρευνας Kroll στην ΕΕ βάσει των όρων που έχουν συμφωνηθεί με την Kroll, χωρίς να διακυβεύονται οι περαιτέρω έρευνες και η ανάκτηση των περιουσιακών στοιχείων.
- Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας του ηλεκτρονικού συστήματος για τη διασφάλιση της ακεραιότητας (e-integrity) με όλα τα κρατικά και ιδιωτικά αρχεία που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική επαλήθευση περιουσιακών στοιχείων και προσωπικών συμφερόντων.
- Περαιτέρω εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης της θεσμικής ακεραιότητας από το NAC και της διαχείρισης του κινδύνου διαφθοράς από δημόσιους οργανισμούς.

Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του οικονομικού εγκλήματος

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ευθυγράμμιση της νομοθεσίας με την 4η οδηγία σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.
- Ενίσχυση της τεχνικής και επιχειρησιακής ικανότητας της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών, ώστε να εφαρμόζει αποτελεσματικά όλα τα καθήκοντά της όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ιδίως για τη βελτίωση της συλλογής χρηματοοικονομικών πληροφοριών.
- Η μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών θα πρέπει να χειρίζεται σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό και προδραστικά εικαζόμενες περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, αρχής γενομένης από τα όργανα που έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν συστηματικές αναφορές για ύποπτες συναλλαγές, στα οποία θα πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση παράλειψης αναφοράς.
- Ενίσχυση του προληπτικού καθεστώτος δέσμευσης κεφαλαίων με την παροχή της εξουσίας στις αρμόδιες υπηρεσίες υποβολής αναφορών να αναστέλλουν την εκτέλεση ύποπτων οικονομικών συναλλαγών.
- Σύσταση εθνικής υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, η οποία θα προωθεί, μέσω ενισχυμένης συνεργασίας, τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό σε όλη την ΕΕ περιουσιακών στοιχείων που είναι προϊόντα εγκληματικής δραστηριότητας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή μιας γενικής πολιτικής/στρατηγικής για το οικονομικό έγκλημα και τις χρηματοοικονομικές έρευνες, η οποία θα καλύπτει όλες τις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της εισαγγελικής αρχής, με στόχο την επίτευξη σύνθετων και χρονοβόρων ερευνών στον τομέα του οικονομικού εγκλήματος. Ενσωμάτωση σε αυτή τη στρατηγική μιας έννοιας παράλληλων χρηματοοικονομικών ερευνών και αστυνόμευσης βάσει εμπιστευτικών πληροφοριών, ώστε να είναι δυνατή η προδραστική λήψη μέτρων επιβολής του νόμου βάσει ανάλυσης δεδομένων.
- Ενίσχυση και εφαρμογή αυστηρού νομοθετικού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τις συστάσεις της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) και σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αμοιβαίων αξιολογήσεων στο πλαίσιο της επιτροπής Moneyval.
- Εφαρμογή αυστηρής και φιλόδοξης νομοθεσίας για την κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων, η οποία θα υπερβαίνει τα ελάχιστα πρότυπα που έχουν θεσπιστεί σε επίπεδο ΕΕ και θα περιλαμβάνει επίσης διατάξεις περί δήμευσης μη βασιζόμενης σε καταδίκη (ή δήμευση αστικού δικαίου).
- Ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας για κατασχέσεις, ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων μέσω αποτελεσματικής επικοινωνίας και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ της υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της ΕΕ.
- Ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών και μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών, δημοσιονομικού ελέγχου, αστυνομικών, φορολογικών και τελωνειακών υπηρεσιών μέσω διαλειτουργικότητας και ανταλλαγής δεδομένων (για παράδειγμα, βάσει ειδικών συμφωνιών ανταλλαγής δεδομένων). Θα πρέπει να τοποθετηθούν αξιωματικοί σύνδεσμοι μεταξύ των υπηρεσιών προκειμένου να διευκολυνθεί η επιχειρησιακή συνεργασία. Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο ανταλλαγών προσωπικού σε προσωρινή βάση για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
- Σε συνεργασία με το κοινό κέντρο κατάρτισης οργάνων επιβολής του νόμου (βλ. ανωτέρω), δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης με σαφή διαδικασία πιστοποίησης για υπεύθυνους διερεύνησης οικονομικών εγκλημάτων και αναλυτές, παροχή δυνατότητας συμμετοχής και ενθάρρυνση συναδέλφων από άλλους τομείς να συμμετέχουν σε δραστηριότητες κατάρτισης στον τομέα των χρηματοοικονομικών ερευνών. Η σημασία των χρηματοοικονομικών ερευνών θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται δεόντως στην κατάρτιση των ατόμων που διενεργούν τις έρευνες, των εισαγγελέων και των δικαστών.
- Ανάπτυξη καθοδήγησης και οδηγιών για τους φορείς που έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν συστηματικές αναφορές για ύποπτες συναλλαγές, με σκοπό να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Συνεργασία στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της διαχείρισης των συνόρωνΜετανάστευση και άσυλοΒραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και συνέχιση της παροχής βοήθειας για την επανένταξη των πολιτών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.
- Συνέχιση της παροχής πληροφοριών που αποσκοπούν στην αποσαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων ταξιδιών χωρίς υποχρέωση θέωρησης, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους κανόνες που διέπουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας της ΕΕ (μεταξύ άλλων μέσω της διαδικτυακής πύλης της ΕΕ για τη μετανάστευση), με το πλαίσιο της ΕΕ για τη νόμιμη μετανάστευση (οδηγίες για τους όρους εισόδου και διαμονής ορισμένων κατηγοριών υπηκόων τρίτων χωρών) και με την ευθύνη για κατάχρηση δικαιωμάτων στο πλαίσιο του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θέωρησης, καθώς επίσης και με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σε σχέση με τα συστήματα υγείας των κρατών μελών της ΕΕ.
- Συνέχιση της ανάπτυξης πρακτικής συνεργασίας στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης κινητικότητας ΕΕ-Μολδαβίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Προώθηση και ενίσχυση της συνεργασίας στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης κινητικότητας ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας μέσω της ενεργού συμμετοχής των κρατών μελών της ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στο σκέλος της μετανάστευσης και της ανάπτυξης.
- Ενίσχυση της υπάρχουσας υποδομής (συμπεριλαμβανομένων των κέντρων κράτησης) και στελέχωση των αρμόδιων φορέων για τη διασφάλιση της επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα ή/και διέρχονται από το έδαφος της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, με σκοπό να εξασφαλιστεί ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών υπό διοικητική κράτηση, και ανάπτυξη του πλαισίου ένταξης.
- Συνέχιση της ενίσχυσης του υφιστάμενου πλαισίου ένταξης μέσω κέντρων ένταξης.

- Ενίσχυση της δραστηριότητας του Γραφείου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ως του βασικού φορέα του συστήματος λογιστικής και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών, μέσω: 1) της ενίσχυσης του νομικού πλαισίου, των συνθηκών υποδοχής και των εγγράφων τεκμηρίωσης των αλλοδαπών· 2) της ενίσχυσης των περιφερειακών υπηρεσιών για την καταπολέμηση της παράνομης παραμονής αλλοδαπών και για την καταμέτρηση των αλλοδαπών· 3) της βελτίωσης των υποδομών και της διάθεσης των αναγκαίων χρηματοδοτικών και ανθρώπινων πόρων.
- Συνέχιση της ενίσχυσης του συστήματος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων για τις μεταναστευτικές ροές και το άσυλο, με την επικαιροποίηση της εκτενούς διαδικασίας προσδιορισμού των χαρακτηριστικών της μετανάστευσης και συνέχιση της σύνταξης εκθέσεων αξιολόγησης και ανάλυσης κινδύνου για τη μετανάστευση και το άσυλο.
- Συνέχιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας για το άσυλο, η οποία παρέχει ένα ασφαλές πλαίσιο για την προστασία των ατόμων που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας, ενισχύοντας την υποδομή του κέντρου φιλοξενίας.
- Κατάρτιση δημόσιων υπαλλήλων, υπαλλήλων του Υπουργείου Εσωτερικών, δικαστών και εισαγγελέων σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένης προσέγγισης στον τομέα της διασποράς και συνένωση των ικανοτήτων των εθνικών και τοπικών αρχών σε θέματα που αφορούν τη διασπορά.
- Ανάπτυξη αποτελεσματικότερων τρόπων προώθησης της κυκλικής μετανάστευσης.

Διαχείριση των συνόρων

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Περαιτέρω ενίσχυση της διαχείρισης των συνόρων και διατήρηση υψηλής ποιότητας συνοριακών ελέγχων και επιτήρησης των συνόρων, επέκταση και αναβάθμιση σταθερών και κινητών εγκαταστάσεων βιντεοεπιτήρησης.
- Ενίσχυση της κοινής διαχείρισης των συνόρων ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας, μεταξύ άλλων μέσω κοινών συνοριακών ελέγχων και ανταλλαγής πληροφοριών (μεταξύ άλλων πριν από την άφιξη).

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της παροχής κατάλληλης υποδομής, τεχνικού εξοπλισμού, συστημάτων ΤΠ και χρηματοδοτικών και ανθρώπινων πόρων, σύμφωνα με τη στρατηγική ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και του σχεδίου δράσης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.
- Συνέχιση της ενίσχυσης της συνεργασίας στη διαχείριση των συνόρων με τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex).
- Ενίσχυση του συστήματος συντονισμού των συνόρων σε εθνικό επίπεδο.
- Αναβάθμιση της εικόνας της κατάστασης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο με την ενίσχυση της ανάλυσης κινδύνου, της ανάλυσης πληροφοριών και ανταλλαγής πληροφοριών με εθνικούς και διεθνείς εταίρους.

Νομική συνεργασία

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Eurojust (από ποιοτική και ποσοτική άποψη) σε διασυνοριακές ποινικές υποθέσεις.
- Συνέχιση της ενίσχυσης της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις με:
  - = προσχώρηση στις πολυμερείς συμβάσεις για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις και, ειδικότερα, στη σύμβαση του 1970 για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, και εφαρμογή τους,
  - = προσχώρηση στις πολυμερείς συμβάσεις για την προστασία των παιδιών, και ειδικότερα στις συμβάσεις της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο στον τομέα του οικογενειακού δικαίου, και εφαρμογή τους,
  - = προετοιμασία του εδάφους για την προσχώρηση στη σύμβαση του 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, και εφαρμογή της, ειδικότερα μέσω της αξιολόγησης των εθνικών ικανοτήτων και πόρων.

- Ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις με την προσχώρηση στις σχετικές συμβάσεις, ιδίως στις συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, και την εφαρμογή τους.

2.5. Εμπόριο και συναφή με το εμπόριο θέματα (ΣΒΖΕΣ)

Η σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών αποτελεί εκτενές μέρος της συμφωνίας σύνδεσης. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι η εφαρμογή αυτού του μέρους, που περιέχεται στον τίτλο V (Εμπόριο και συναφή με το εμπόριο θέματα) της συμφωνίας θα έχει προτεραιότητα ανάλογη με τη σημασία του στο συνολικό πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης και στο πλαίσιο των σχέσεων ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Εμπορευματικές συναλλαγές

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την πρόσβαση των εμπορευμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, στην αγορά, ιδίως μέσω κοινών διαβουλεύσεων, με στόχο:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Επίτευξη περαιτέρω βελτιώσεων στον τομέα των στατιστικών για το εμπόριο, ώστε τα μέρη να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν ορθά τον μηχανισμό κατά της καταστρατήγησης.
- Συνεργασία για την εφαρμογή του χάρτη πορείας με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.
- Ανταλλαγή πληροφοριών για τις εξελίξεις σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την οικεία πολιτική της πρόσβασης στην αγορά.
- Εφαρμογή μέτρων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος για τους επιχειρηματίες του εμπορικού κλάδου.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Αύξηση της εξαγωγικής ικανότητας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων χρηματοδοτικής και μη χρηματοδοτικής στήριξης μεμονωμένων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των εξαγωγών τους (επιχορηγήσεις).
- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη διαδικασία κατάρτισης και εφαρμογής της νομοθεσίας που ενδεχομένως απαιτείται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τη ΣΒΖΕΣ.
- Κατάργηση των τελωνειακών δασμών επί των εμπορευμάτων καταγωγής ΕΕ σύμφωνα με το παράρτημα XV-Δ της συμφωνίας σύνδεσης.
- Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις που αφορούν το εμπόριο στον τομέα της ενέργειας.
- Εφαρμογή των στοιχείων που αφορούν τις εξαγωγές την περίοδο 2018-2020 και περιλαμβάνονται στην εθνική στρατηγική προσέλκυσης επενδύσεων και προώθησης των εξαγωγών για τα έτη 2016-2020, συμπεριλαμβανομένης της ενδιάμεσης επανεξέτασης της εν λόγω στρατηγικής το 2018.

Τεχνικοί κανονισμοί, τυποποίηση και σχετική υποδομή

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την επίτευξη της συμμόρφωσης με τους τεχνικούς κανονισμούς, την τυποποίηση, τη μετρολογία, τη διαπίστευση, τις διαδικασίες διαπίστωσης της συμμόρφωσης και το σύστημα εποπτείας της αγοράς της ΕΕ, όπως προβλέπεται στη συμφωνία σύνδεσης και ειδικότερα στο μέρος της που αφορά τη ΣΒΖΕΣ.

Η σχετική προετοιμασία θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση των δεσμεύσεων για εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με το κεκτημένο της Ένωσης, όπως ορίζεται στα συναφή παραρτήματα της συμφωνίας, και επίσης όσον αφορά την επιβολή της εν λόγω νομοθεσίας.
- Ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων των αρμόδιων δημόσιων φορέων, οργανισμών και υπηρεσιών.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός της υποδομής της σχετικής με τη διαχείριση των τεχνικών κανονισμών, της τυποποίησης, της μετρολογίας, της διαπίστευσης, των διαδικασιών διαπίστευσης της συμμόρφωσης και του συστήματος εποπτείας της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας εθνικού συστήματος πληροφοριών.
- Ενίσχυση της συνεργασίας με οργανισμούς της ΕΕ όπως οι CEN, Cenelec, ETSI, Euramet, EA, Welmeq.
- Ανταλλαγή πληροφοριών για άλλες σχετικές πτυχές των σχεδίων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στον τομέα των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο και των εφαρμοστέων χρονοδιαγραμμάτων.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή, σε συνεργασία με αντιπροσωπευτικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, εκστρατείας/δράσης διεξοδικής πληροφόρησης και παροχής συμβουλών με σκοπό να βοηθηθεί η επιχειρηματική κοινότητα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας να κατανοήσει καλύτερα τους κανόνες και τις απαιτήσεις της ΕΕ όσον αφορά τα προϊόντα, για τη διάθεση προϊόντων στην αγορά.
- Συνεργασία κατά την προπαρασκευαστική διαδικασία για τη συμφωνία σχετικά με τη διαπίστωση της συμμόρφωσης και την αποδοχή βιομηχανικών προϊόντων (ΣΔΣΑ).

Υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα

Τα μέρη θα συνεργαστούν ώστε τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά πρότυπα για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, καθώς και η νομοθεσία και οι πρακτικές για την υγεία των φυτών και την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων στη Δημοκρατία της Μολδαβίας να εναρμονιστούν περισσότερο με τα αντίστοιχα της ΕΕ, όπως καθορίζεται στα συναφή παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Απλούστευση της πιστοποίησης εισαγωγής/εξαγωγής γεωργικών τροφίμων.
- Χάραξη και εφαρμογή στρατηγικής για την ασφάλεια των τροφίμων για την περίοδο 2017–2022.
- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ του εθνικού οργανισμού ασφάλειας των τροφίμων και του Υπουργείου Γεωργίας, με σκοπό την προετοιμασία, θέσπιση και εφαρμογή νομοθετικών μεταρρυθμίσεων στον υγειονομικό και φυτοϋγειονομικό τομέα.
- Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας με την κατάρτιση του προσωπικού των αρμόδιων κυβερνητικών και εκτελεστικών φορέων και υπηρεσιών για την κατάρτιση και εφαρμογή νομοθεσίας εναρμονισμένης με το δίκαιο της ΕΕ.
- Διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης αρμόδιων υπηρεσιών, επιχειρήσεων και ΜΚΟ όσον αφορά τις απαιτήσεις πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ, και ενημέρωσης της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τις πτυχές της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών που αφορούν τους καταναλωτές.
- Σχετικά με τα υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, διεθνώς αναγνωρισμένη διαπίστευση όλων των εργαστηρίων που διενεργούν επίσημους ελέγχους, με σκοπό την εκπλήρωση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών απαιτήσεων για τις εξαγωγές και ενίσχυση της υγείας των ζώων και των φυτών και της ασφάλειας των τροφίμων στην εσωτερική αγορά της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Αναδιοργάνωση και ανάπτυξη των ικανοτήτων του εθνικού οργανισμού ασφάλειας των τροφίμων, με βάση τις διατάξεις της μελλοντικής νέας στρατηγικής για τα τρόφιμα 2017-2022.
- Ολοκλήρωση της εφαρμογής της τρέχουσας στρατηγικής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την ασφάλεια των τροφίμων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα της νομοθεσίας και την ικανότητα επιβολής του νόμου, και την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων που εντοπίζονται.
- Εναρμόνιση των εθνικών νόμων με το κεκτημένο της Ένωσης, που παρατίθεται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας, και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής και επιβολής τους.
- Περαιτέρω βελτίωση της υποδομής και της σχετικής ικανότητας που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της νομοθεσίας, ειδικότερα στους τομείς της υγείας των ζώων και των φυτών, των εργαστηρίων ασφάλειας τροφίμων και των συνοριακών σταθμών ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΕ.
- Ολοκλήρωση των εργασιών για τη δημιουργία συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, την υγεία των ζώων και των φυτών.

Διευκόλυνση των τελωνειακών διαδικασιών και των εμπορικών συναλλαγών

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εναρμόνιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με το δίκαιο της ΕΕ, τα Τελωνειακά Προσχέδια της ΕΕ και τα διεθνή πρότυπα που παρατίθενται στο κεφάλαιο 5 και στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με τον τελωνειακό κώδικα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Συνέχιση της εφαρμογής του στρατηγικού πλαισίου για την τελωνειακή συνεργασία.
- Συνέχιση του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής υπηρεσίας και της υποδομής της, και οργάνωση της κατάρτισης του προσωπικού, ιδίως για την ενίσχυση μιας νοοτροπίας προσανατολισμένης στην παροχή υπηρεσίας χωρίς φαινόμενα διαφθοράς στη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- Χάραξη χάρτη πορείας για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης και σύσταση ομάδας σχεδίου.
- Ενίσχυση των μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης και την αποτροπή παράνομων εμπορικών συναλλαγών, μεταξύ άλλων και προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, ιδίως μέσω ενισχυμένης συνεργασίας στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου για αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα.
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής επιβολής της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την παροχή κατάλληλης κατάρτισης στους τελωνειακούς υπαλλήλους σχετικά με το θέμα αυτό.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Κατάρτιση νομοθετημάτων για την εφαρμογή του νέου τελωνειακού κώδικα.
- Ευθυγράμμιση του συστήματος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με το σύστημα της ΕΕ, με την προοπτική της αμοιβαίας αναγνώρισης.
- Ευθυγράμμιση της νομοθεσίας και καθορισμός των προϋποθέσεων προσχώρησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης.
- Συνέχιση της απλούστευσης και του εκσυγχρονισμού των τελωνειακών διοικητικών διαδικασιών και διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής τους.
- Συνεργασία στον τελωνειακό έλεγχο βάσει ανάλυσης κινδύνου και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών που συμβάλλει στη βελτιωμένη διαχείριση των κινδύνων και στην ασφάλεια των αλυσίδων εφοδιασμού, διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου και ασφάλεια και προστασία των εισαγόμενων, εξαγόμενων ή υπό διαμετακόμιση εμπορευμάτων.
- Επιτάχυνση των διαδικασιών για την ταχεία προσχώρηση στο πρωτόκολλο της σύμβασης πλαισίου για τον έλεγχο του καπνού με σκοπό την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού και την εφαρμογή του.

Κανόνες καταγωγής

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εφαρμογή των κανόνων καταγωγής που ορίζονται στο πρωτόκολλο της συμφωνίας σύνδεσης και απορρέουν από την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην περιφερειακή σύμβαση για πανευρωμεσογειακούς προτιμσιακούς κανόνες καταγωγής. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συζήτηση και, εφόσον απαιτείται, επανεξέταση των διαδικασιών που εφαρμόζει η τελωνειακή υπηρεσία της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την πιστοποίηση και τον έλεγχο της καταγωγής των εμπορευμάτων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Παροχή συνδρομής στη Δημοκρατία της Μολδαβίας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της που απορρέουν από την προσχώρηση στη σύμβαση.
- Παροχή κατάρτισης στην τελωνειακή υπηρεσία της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σε θέματα πιστοποίησης και ελέγχου της προτιμσιακής καταγωγής.

Εγκατάσταση, εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών και ηλεκτρονικό εμπόριο

Τα μέρη θα συνεχίσουν τον μεταξύ τους διάλογο για την εγκατάσταση, το εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών και το ηλεκτρονικό εμπόριο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της συμφωνίας σύνδεσης. Θα υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στους τομείς των υπηρεσιών, όπως ορίζεται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Παροχή κατάρτισης και επαρκούς διοικητικής ικανότητας για τις ανάγκες της προσέγγισης των νομοθεσιών.
- Διασφάλιση τακτικής ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τις προβλεπόμενες ή τις τρέχουσες νομοθετικές εργασίες σε τομείς που έχουν επιλεγεί προς εναρμόνιση και τη διεξαγωγή διαλόγου προς αυτόν τον σκοπό.
- Εξασφάλιση ότι το νομικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες και την εγκατάσταση στη Δημοκρατία της Μολδαβίας αντανακλά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και καθιστά δυνατή την αποτελεσματική υλοποίηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη ΣΒΖΕΣ όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά.

Τρέχουσες πληρωμές και κυκλοφορία κεφαλαίων

Τα μέρη θα συνεχίσουν τον μεταξύ τους διάλογο σχετικά με την κυκλοφορία κεφαλαίων και τις πληρωμές, ειδικότερα με στόχο την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με όλες τις υφιστάμενες δεσμεύσεις της συμφωνίας σύνδεσης.

Δημόσιες συμβάσεις

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εφαρμογή από τη Δημοκρατία της Μολδαβίας του κεφαλαίου της συμφωνίας σύνδεσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και των σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συντονισμός της εναρμόνισης του νομικού και θεσμικού πλαισίου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τις δημόσιες συμβάσεις με της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Παροχή επακριβών και έγκαιρων πληροφοριών για τις εξελίξεις της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ιδίως για το προγραμματιζόμενο νομοθετικό έργο που επηρεάζει την πολιτική για τις δημόσιες συμβάσεις και την επιβολή και για την ανάπτυξη του θεσμικού πλαισίου.
- Περαιτέρω εφαρμογή της στρατηγικής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τις δημόσιες συμβάσεις, με τη διασφάλιση λειτουργικού, ανταγωνιστικού, υπεύθυνου και διαφανούς συστήματος δημόσιων συμβάσεων που εμπνέει και διασφαλίζει την εμπιστοσύνη των πολιτών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της διεθνούς κοινότητας στη λειτουργία των δημόσιων συμβάσεων.
- Θέσπιση και εφαρμογή νομοθεσίας περί δημόσιων συμβάσεων στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, συμβάσεων παραχώρησης και συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, ευθυγραμμισμένης με τη νομοθεσία της ΕΕ.
- Διασφάλιση της επαρκούς διοικητικής ικανότητας της ανεξάρτητης εθνικής υπηρεσίας διευθέτησης των καταγγελιών, ώστε να παρέχει αποτελεσματικά ένδικα μέσα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ.
- Ανάπτυξη των αναγκαίων αρμοδιοτήτων και της διοικητικής ικανότητας στους φορείς που είναι αρμόδιοι για την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής δημόσιων συμβάσεων.
- Ευθυγράμμιση του συστήματος ένδικων μέσων με το ευρωπαϊκό κεκτημένο όσον αφορά τα πρότυπα ανεξαρτησίας, ακεραιότητας και διαφάνειας, το οποίο προβλέπει την ταχεία και επαρκή εξέταση των καταγγελιών.
- Ανάπτυξη των αναγκαίων αρμοδιοτήτων και της διοικητικής ικανότητας για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών που μπορούν να συμβάλουν στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της εφαρμογής της στρατηγικής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τις δημόσιες συμβάσεις.
- Διασφάλιση της μεταρρύθμισης του εθνικού συστήματος δημόσιων συμβάσεων, μέσω της σταδιακής ευθυγράμμισης με το σχετικό και επικαιροποιημένο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, και διασφάλιση της ορθής εφαρμογής και επιβολής του.

- Καθορισμός κανόνων ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων για τις δημόσιες επιχειρήσεις σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ και τις βέλτιστες πρακτικές.
- Περαιτέρω εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων και τη βελτίωση των λειτουργιών του σχετικού εργαλείου ΤΠ.
- Εξέταση της δημιουργίας κεντρικών φορέων προμηθειών και διασφάλιση της κατάλληλης στελέχωσης όλων των αναθετουσών αρχών/οντοτήτων και της διάθεσης των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εναρμόνιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με τη νομοθεσία της ΕΕ και τα διεθνή πρότυπα στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και θα εξασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία όλων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών ενδείξεων, όπως προσδιορίζεται στη συμφωνία σύνδεσης. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Λήψη μέτρων ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση του κοινού στον τομέα της προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας και εξασφάλιση αποτελεσματικού διαλόγου με τους κατόχους δικαιωμάτων.
- Διασφάλιση της ορθής εφαρμογής και επιβολής της εθνικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα, μεταξύ άλλων και σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων, και ανάπτυξη εργαλείων παρακολούθησης για την εφαρμογή και την επιβολή των ΔΔΙ βάσει της συμφωνίας σύνδεσης.
- Παροχή κατάλληλης κατάρτισης σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στους υπαλλήλους των αρμόδιων διοικητικών υπηρεσιών και των μελών του δικαστικού σώματος.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων από αμφότερα τα μέρη διαθέτουν κατάλληλο και αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας των ΔΔΙ και ότι έχουν θεσπιστεί κατάλληλα μέτρα για την επιβολή των εν λόγω δικαιωμάτων.
- Ενίσχυση της ικανότητας επιβολής του νόμου από τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς και εκτελεστικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της τελωνειακής υπηρεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, και τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την κατάσταση της διοικητικής ικανότητας.
- Διασφάλιση της ύπαρξης κατάλληλου νομικού πλαισίου που εγγυάται στους κατόχους δικαιωμάτων πρόσβαση στη δικαιοσύνη, και διασφάλιση της θέσπισης και αποτελεσματικής εφαρμογής κυρώσεων.
- Ενίσχυση των σχετικών θεσμικών δομών, καθώς και της κρατικής υπηρεσίας για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης. Ενίσχυση της συνεργασίας με αρχές τρίτων χωρών, οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και κλαδικές ενώσεις.
- Εφαρμογή των προτύπων που περιλαμβάνονται στην οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ για την επιβολή και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 608/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾.
- Λήψη αποτελεσματικών μέτρων κατά της παραποίησης και της πειρατείας και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας για την επιβολή και των κυρώσεων για παραβιάσεις δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας βάσει της εθνικής στρατηγικής για τα ΔΔΙ μέχρι το 2020, καθώς και την υποβολή τακτικών εκθέσεων βάσει απτών και μετρήσιμων στόχων και στοιχείων.

Ανταγωνισμός

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την εφαρμογή του κεφαλαίου περί ανταγωνισμού της συμφωνίας σύνδεσης, καθώς και των σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εξασφάλιση ότι το θεσμικό πλαίσιο και η διοικητική ικανότητα της Μολδαβίας εγγυώνται την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας ανταγωνισμού με αμεροληψία και διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους οικονομικούς φορείς.

⁽¹⁾ Οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 608/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1383/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 181 της 29.6.2013, σ. 15).

- Ενίσχυση του διαλόγου σχετικά με την εμπειρία της επιβολής της νομοθεσίας σε αυτόν τον τομέα, καθώς και σχετικά με άλλες νομοθετικές εξελίξεις που αφορούν τον ανταγωνισμό, μεταξύ άλλων με την παροχή κατάρτισης στις αρχές και *ad hoc* εμπειρογνομοσύνης όσον αφορά τη γενική επιβολή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Διαφάνεια

Τα μέρη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις εργασίες που έχουν ως στόχο:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Χάραξη της επικοινωνιακής στρατηγικής της κυβέρνησης και καθορισμός των βασικών θεμάτων στα οποία θα εστιαστούν οι προσπάθειες επικοινωνίας της δημόσιας διοίκησης.
- Ενίσχυση της ικανότητας στρατηγικού σχεδιασμού του γραφείου επικοινωνίας της κυβέρνησης.
- Συζήτηση ορθών πρακτικών και εμπειριών διαφανούς χάραξης πολιτικής, ιδίως με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στον πολιτικό διάλογο.
- Ανταλλαγή πληροφοριών και παροχή σχετικής κατάρτισης, μεταξύ άλλων σχετικά με τους μηχανισμούς επικοινωνίας και τις διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερομένους.
- Διεξαγωγή σεμιναρίων και άλλων εκδηλώσεων για το ευρύτερο κοινό, ώστε να διευκρινιστούν η εφαρμογή της συμφωνίας σύνδεσης και η διαδικασία προσέγγισης.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Τήρηση των δεσμεύσεων όσον αφορά τη διαφάνεια στη χάραξη πολιτικής σχετικής με το εμπόριο και εξέταση των αναγκαίων μηχανισμών που θα χρειαστεί ενδεχομένως να θεσπιστούν.
- Ενίσχυση της ελεύθερης και εύκολης πρόσβασης στη δημόσια πληροφόρηση που παρέχεται βάσει του νόμου.

Εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη

Τα μέρη θα συνεχίσουν τον διάλόγο τους και θα εργαστούν για τα ζητήματα που καλύπτονται από το σχετικό κεφάλαιο της συμφωνίας σύνδεσης. Τούτο θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανταλλαγή πληροφοριών για την εφαρμογή του σχετικού πλαισίου εσωτερικής πολιτικής ή υλοποίηση διεθνών δεσμεύσεων που αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Συζήτηση της αποτελεσματικής υλοποίησης των δεσμεύσεων βάσει του παρόντος κεφαλαίου όσον αφορά τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων και τον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών.
- Διασφάλιση ότι η επιθεώρηση εργασίας εξακολουθεί να τηρεί τα πρότυπα της ΔΟΕ και τις αρχές της ΕΕ.
- Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και σχετικής πείρας.

Τα μέρη θα λάβουν υπόψη ότι οι προτεραιότητες σχετικά με τα δικαιώματα των συνδικαλιστικών ενώσεων και τα βασικά πρότυπα εργασίας στο τμήμα 2.2, καθώς και οι προτεραιότητες που επισημαίνονται στο τμήμα 2.6 (*Απασχόληση, κοινωνικές πολιτικές και ισότητα ευκαιριών*) είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την εφαρμογή του κεφαλαίου «Εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη», και επομένως θα πρέπει να εξεταστούν σε σχέση με το παρόν τμήμα της συμφωνίας σύνδεσης.

2.6. Οικονομική ανάπτυξη και ευκαιρίες της αγοράς

Τα μέρη θα συνεργαστούν για τη στήριξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην καθιέρωση μιας πλήρως λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς και τη σταδιακή εναρμόνιση των πολιτικών της με τις πολιτικές της ΕΕ, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές της μακροοικονομικής σταθερότητας, των υγιών δημόσιων οικονομικών, του εύρωστου χρηματοπιστωτικού συστήματος και του βιώσιμου ισοζυγίου πληρωμών. Ειδικότερα, η συνεργασία αυτή συμβάλλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που έχει συμφωνηθεί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- Έναρξη της εφαρμογής, αφού εγκριθεί, της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει συμφωνηθεί με την ΕΕ.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ολοκλήρωση της εφαρμογής του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που έχει συμφωνηθεί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- Πλήρης εφαρμογή, αφού εγκριθεί, της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει συμφωνηθεί με την ΕΕ.
- Παρακολούθηση των εξελίξεων των μακροοικονομικών μεγεθών, εξέταση των βασικών προκλήσεων σε θέματα πολιτικής και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με βέλτιστες πρακτικές, με την ενίσχυση του τακτικού διαλόγου για μακροοικονομικά θέματα, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της χάραξης οικονομικής πολιτικής.
- Συνέχιση της ενίσχυσης της ανεξαρτησίας, των ρυθμιστικών εξουσιών και της ικανότητας της Εθνικής Τράπεζας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της εθνικής επιτροπής για τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ενημέρωση σχετικά με την πείρα της ΕΕ στους τομείς της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής καθώς και των πολιτικών για τη ρύθμιση και εποπτεία του χρηματοπιστωτικού και τραπεζικού τομέα, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στους εν λόγω τομείς.
- Βελτίωση της βιωσιμότητας και της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, με την εφαρμογή δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της εφαρμογής του κοινοβουλευτικού ελέγχου του προϋπολογισμού.
- Συνέχιση της ανάπτυξης ανοικτών, ανταγωνιστικών και διαφανών κανόνων και διαδικασιών ιδιωτικοποίησης, και εφαρμογή τους σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ.

Εταιρικό δίκαιο, λογιστική και λογιστικός έλεγχος, και εταιρική διακυβέρνηση

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την προετοιμασία της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και των διεθνών πράξεων που παρατίθενται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, ειδικότερα με στόχο:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Προσέγγιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σχετικά με τον λογιστικό έλεγχο και τη λογιστική με τα ενωσιακά και τα διεθνή μέσα, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα II της συμφωνίας σύνδεσης.
- Ανταλλαγή έγκαιρων, κατάλληλων και επακριβών πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση της ισχύουσας νομοθεσίας και τη συμμόρφωσή της με το δίκαιο της ΕΕ, βάσει της μορφής που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των μερών, για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ βάσει του συμφωνηθέντος χρονοδιαγράμματος.
- Προσδιορισμό τομέων στους οποίους θα πρέπει να παρασχεθεί κατάρτιση, ανάπτυξη ικανοτήτων και εμπειρογνομοσύνη.
- Απλούστευση του συστήματος επιθεωρήσεων και διαφόρων ελεγκτικών οργάνων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τον περιορισμό του πεδίου διαφθοράς, με απώτερους στόχους τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση της επιβολής του νόμου και των προτύπων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανάπτυξη της διοικητικής ικανότητας των δημόσιων οργανισμών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας που ασχολούνται με την εφαρμογή του εταιρικού δικαίου, τη λογιστική και τον λογιστικό έλεγχο, καθώς και της εταιρικής διακυβέρνησης.
- Έναρξη συζητήσεων σχετικά με τη δημιουργία μητρώου πραγματικών δικαιούχων των εταιρειών.

Απασχόληση, κοινωνικές πολιτικές και ισότητα ευκαιριών

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση των συνθηκών για την ουσιαστική εφαρμογή της στρατηγικής για την απασχόληση για την περίοδο 2017-2020.
- Διασφάλιση ότι υπάρχουν οι βασικές προϋποθέσεις για να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική λειτουργία της επιθεώρησης εργασίας.
- Συνέχιση της προώθησης του κοινωνικού διαλόγου, μεταξύ άλλων, με την ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνέχιση της ουσιαστικής εφαρμογής της στρατηγικής για την απασχόληση για την περίοδο 2017-2020.
- Εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία, του εργατικού δικαίου και των συνθηκών εργασίας, όπως αναφέρεται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, και ειδικότερα με στόχο:
  - = ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και της ικανότητας επιβολής της νομοθεσίας στους τομείς της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία και του εργατικού δικαίου, ιδίως της επιθεώρησης εργασίας και των αρμόδιων δικαστικών οργάνων,
  - = ανάπτυξη της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων (π.χ. κατάρτιση στη νομοθεσία και τα πρότυπα της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια και το εργατικό δίκαιο).
- Ανάπτυξη στρατηγικής προσέγγισης για την απασχόληση, με σκοπό τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης με αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, καλύτερη αντιστοιχία των δεξιοτήτων και των θέσεων απασχόλησης στην αγορά εργασίας και προώθηση της παροχής ενεργού στήριξης και αποτελεσματικών υπηρεσιών απασχόλησης, καθώς και την προώθηση μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς· εφαρμογή εθνικών προγραμμάτων αξιοπρεπούς εργασίας που συμφωνήθηκαν μεταξύ της ΔΟΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.
- Ενίσχυση της ικανότητας των διοικητικών αρχών που είναι αρμόδιες για την ανάπτυξη και την εφαρμογή της πολιτικής απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής, ιδίως των υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών.

Προστασία του καταναλωτή

Ενόψει της προετοιμασίας για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και των διεθνών πράξεων που αναφέρονται στο σχετικό παράρτημα της συμφωνίας σύνδεσης, τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Αναθεώρηση του συνολικού κεκτημένου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την προστασία του καταναλωτή που έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα με βάση το κεκτημένο της ΕΕ που έχει εκδοθεί πρόσφατα σε αυτόν τον τομέα (ως έχει στο παράρτημα IV της συμφωνίας σύνδεσης).
- Εφαρμογή του πολυετούς σχεδίου θεσμικής ανάπτυξης της αρχής προστασίας του καταναλωτή.
- Εφαρμογή του πολυετούς σχεδίου θεσμικής ανάπτυξης του Εθνικού Οργανισμού Ασφάλειας Τροφίμων (ANSA).

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Θέσπιση και ενεργοποίηση εθνικού συστήματος που θα καθιστά δυνατή την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των εθνικών ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με επικίνδυνα καταναλωτικά προϊόντα πλην τροφίμων και την ανάκλησή τους.
- Θέσπιση και ενεργοποίηση συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με επικίνδυνα καταναλωτικά προϊόντα στον τομέα των τροφίμων, με βάση ένα ενωσιακό πρότυπο συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.
- Ενσωμάτωση των διαφόρων σημείων ελέγχου της ασφάλειας τροφίμων (συνοριακό σημείο ελέγχου, φυτοϋγειονομικές και ζωοϋγειονομικές υπηρεσίες και εθνικό κέντρο ελέγχου και πιστοποίησης καλλιεργειών και εδάφους) σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης πληροφοριών.
- Περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών ελέγχου, ανάλυσης και διαχείρισης βάσει κινδύνου για τρόφιμα και άλλα προϊόντα.
- Περιοδική αξιολόγηση του πολυετούς σχεδίου θεσμικής ανάπτυξης της αρχής προστασίας του καταναλωτή και, εάν είναι απαραίτητο, αναθεώρησή του.
- Περιοδική αξιολόγηση του πολυετούς σχεδίου θεσμικής ανάπτυξης του ANSA και, εάν είναι απαραίτητο, αναθεώρησή του.
- Περαιτέρω ευθυγράμμιση του υγειονομικού και φυτοϋγειονομικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με το κεκτημένο της Ένωσης.
- Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την επιβολή της προστασίας των καταναλωτών στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, ιδίως με την κατάρτιση κυβερνητικών υπαλλήλων και άλλων εκπροσώπων των συμφερόντων των καταναλωτών όσον αφορά τη μεταφορά της νομοθεσίας της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο και την επακόλουθη εφαρμογή και επιβολή της.

Στατιστικές

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την περαιτέρω εναρμόνιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με το δίκαιο της ΕΕ στον τομέα των στατιστικών. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έγκριση του νόμου για τις επίσημες στατιστικές που καταρτίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και βάσει του γενικού νόμου σχετικά με τις επίσημες στατιστικές για τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας.
- Έγκριση της ονοματολογίας NUTS σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2) με περαιτέρω τροποποιήσεις και προσαρμογές.
- Διάδοση των τελικών αποτελεσμάτων της απογραφής του πληθυσμού και των κατοικιών του 2014 και τη βελτίωση των στατιστικών για τον πληθυσμό με την επέκταση της χρήσης πηγών διοικητικών δεδομένων.
- Κατάρτιση εκτιμήσεων για τους περιφερειακούς λογαριασμούς με τη μεθοδολογία SNA 1993 / ESA 1995.
- Διασφάλιση της επαγγελματικής και θεσμικής ανεξαρτησίας της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην εφαρμογή της επικείμενης μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης μέσω της διατήρησης του υφιστάμενου καθεστώτος και της θέσης της στη δημόσια διοίκηση.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση των υπολογισμών του «εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή» (ΕνΔΤΚ) σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ.
- Εφαρμογή της μεθοδολογίας SNA 2008 / ESA 2010 και εκ νέου υπολογισμός της χρονοσειράς για τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες σύμφωνα με την εγκεκριμένη μεθοδολογία.
- Εφαρμογή συστήματος διαχείρισης ποιότητας στις επίσημες στατιστικές, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Φορολογία

Τα μέρη θα ενισχύσουν τη συνεργασία με σκοπό τη βελτίωση και την ανάπτυξη του φορολογικού συστήματος και της φορολογικής διοίκησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με βάση τα ενωσιακά και τα διεθνή πρότυπα. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει την προετοιμασία για τη σταδιακή εναρμόνιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με το δίκαιο της ΕΕ και τις διεθνείς πράξεις που αναφέρονται στο παράρτημα της συμφωνίας σύνδεσης, και ειδικότερα εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εναρμόνιση του φορολογικού κώδικα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στον τομέα του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης με τις σχετικές οδηγίες της ΕΕ, κατά τις διατάξεις του παραρτήματος VI της συμφωνίας σύνδεσης.
- Συνέχιση ανάπτυξης της συνεργασίας με τον ΟΟΣΑ και με τις φορολογικές διοικήσεις των κρατών μελών της ΕΕ με την ανταλλαγή νέων εμπειριών και τάσεων στον τομέα της φορολογίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Βελτίωση και απλούστευση της φορολογικής νομοθεσίας.
- Θέσπιση μέτρων αποσκοπούντων στη διασφάλιση δίκαιης και αποτελεσματικής επιβολής και εισπράξης των άμεσων φόρων.

(1) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1101/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και της απόφασης 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου για τη σύσταση επιτροπής του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 87 της 31.3.2009, σ. 164).

(2) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

- Προσέγγιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά τον ΦΠΑ και τις απαλλαγές από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης με την νομοθεσία της ΕΕ, σύμφωνα με το παράρτημα VI της συμφωνίας σύνδεσης.
- Βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας στον φορολογικό τομέα προκειμένου να ενισχυθεί η χρηστή διακυβέρνηση στον εν λόγω τομέα, ήτοι με την εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας, την ανταλλαγή πληροφοριών και τον θεμιτό φορολογικό ανταγωνισμό.
- Βελτίωση της ικανότητας της φορολογικής διοίκησης με την ενίσχυση της ικανότητας διαχείρισης αλλαγών, εφαρμογή της θεσμικής και επιχειρησιακής μεταρρύθμισης, συμβολή στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και εκσυγχρονισμός της τεχνολογίας των πληροφοριών.
- Βελτίωση της ικανότητας της φορολογικής διοίκησης να αποφεύγει την συσσώρευση καθυστερούμενων οφειλών, να εξασφαλίζει αποτελεσματική είσπραξη των φόρων και να ενισχύσει την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροαποφυγής.
- Λήψη μέτρων για την εναρμόνιση των πολιτικών για την καταπολέμηση της απάτης και του λαθρεμπορίου προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης.

Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Τα μέρη θα συνεργαστούν για να προετοιμαστεί η Δημοκρατία της Μολδαβίας για τον εκσυγχρονισμό του χρηματοπιστωτικού κανονιστικού και εποπτικού της πλαισίου, ώστε να συμμορφωθεί με τα διεθνώς συμφωνηθέντα κανονιστικά πρότυπα στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, κάνοντας χρήση της νομοθεσίας της ΕΕ και των διεθνών πράξεων που αναφέρονται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένου του τίτλου IV (Συνεργασία επί οικονομικών και άλλων τομεακών ζητημάτων) της παρούσας συμφωνίας, ως σημείου αναφοράς για την ανάπτυξη ενός συνόλου κανόνων κατάλληλων για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες και θα συμβάλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Λήψη μέτρων που διασφαλίζουν τη διαφάνεια των μετόχων και εγγυώνται τη χρηματοοικονομική σταθερότητα της αγοράς ασφαλειών.
- Διασφάλιση ότι οι υποθέσεις απάτης που επηρέασαν τον τραπεζικό τομέα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας το 2014 αποτελούν αντικείμενο διεξοδικής, διαφανούς και αμερόληπτης έρευνας, με σκοπό την ανάκτηση των υπεξαηρεθέντων κεφαλαίων και την προσαγωγή των υπευθύνων στη δικαιοσύνη.
- Περαιτέρω βελτίωση του νομικού πλαισίου με την παροχή των αναγκαίων μέσων και τη λήψη μέτρων (π.χ. αύξηση της ευθύνης των μετόχων, επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων), με σκοπό την αντιμετώπιση των παραγόντων που οδήγησαν στην τραπεζική απάτη το 2014 και την αποτροπή παρόμοιων δόλιων συναλλαγών σε όλα τα επίπεδα.
- Σταδιακή εκπόνηση και έγκριση πλαισίου ασφάλισης καταθέσεων, σύμφωνα με διεθνώς συμφωνηθέντα πρότυπα.
- Έκδοση του νόμου για τους μη τραπεζικούς πιστωτικούς οργανισμούς που συντάξε η εθνική επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών.
- Καθιέρωση επαφών και ανταλλαγής πληροφοριών με τους φορείς χρηματοπιστωτικής εποπτείας της ΕΕ. Συγκεκριμένα, η ΕΕ θα παρέχει την αναγκαία στήριξη στις αρχές της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για τη σύναψη συμφωνιών ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με τις αρμόδιες ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές της ΕΕ (π.χ. την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις αρχές των κρατών μελών της ΕΕ).
- Ανταλλαγή έγκαιρων, κατάλληλων και επακριβών πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση της ισχύουσας νομοθεσίας της Μολδαβίας.
- Προσδιορισμός τομέων στους οποίους θα πρέπει να παρασχεθεί κατάρτιση, ανάπτυξη ικανοτήτων και εμπειρογνωμοσύνη.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Δημιουργία νέου κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου σύμφωνα με τα διεθνώς συμφωνηθέντα κανονιστικά πρότυπα, το οποίο θα περιλαμβάνει νέα προσέγγιση, εργαλεία και μέσα εποπτείας.
- Δημιουργία συνολικού πλαισίου για τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης και της διαχείρισης κινδύνου στον τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα.
- Ανάπτυξη πλαισίου μακροπροληπτικής εποπτείας.

- Δημιουργία ικανότητας εφαρμογής της νέας νομοθεσίας στον χρηματοπιστωτικό τομέα.
- Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των εποπτικών αρχών σύμφωνα με διεθνώς συμφωνηθέντα πρότυπα.
- Ανάπτυξη εθνικής νομοθεσίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ιδίως με την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ σε αυτούς τους τομείς: ενίσχυση της συνεργασίας με την ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), το Συμβούλιο της Ευρώπης, και ειδικότερα με την επιτροπή εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αξιολόγηση των μέτρων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (MONEYVAL), καθώς και με κάθε άλλη αρμόδια αρχή των κρατών μελών της ΕΕ· και υπογραφή μνημονίων συμφωνίας μεταξύ των αρχών χρηματοοικονομικών πληροφοριών της Μολδαβίας και των κρατών μελών της ΕΕ.
- Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ δημόσιων αρχών και οργανισμών υπευθύνων για την εποπτεία της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Βιομηχανική πολιτική και πολιτική στον τομέα των επιχειρήσεων

Τα μέρη θα συνεργαστούν για να βελτιώσουν το επιχειρηματικό και κανονιστικό περιβάλλον στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, για την τόνωση των επενδύσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από κάθε τύπο εταιρειών, με ιδιαίτερη προσοχή για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή της στρατηγικής για την ανάπτυξη του τομέα των ΜΜΕ για τα έτη 2012-2020 και του αντίστοιχου σχεδίου δράσης σύμφωνα με τον νέο νόμο για τις ΜΜΕ, με τον αναθεωρημένο χάρτη πορείας της χώρας για την ανταγωνιστικότητα, καθώς και με την εθνική στρατηγική προσέλκυσης επενδύσεων και προώθησης των εξαγωγών για τα έτη 2016-2020 και το αντίστοιχο σχέδιο δράσης της.
- Ανάπτυξη βιομηχανικής πολιτικής που επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των υποδομών και την καινοτομία.
- Αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ (COSME) το οποίο περιλαμβάνει πρωτοβουλίες όπως το «Enterprise Europe Network» (EEN), το πρόγραμμα Erasmus για νέους επιχειρηματίες, τη συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών έργων κ.λπ., μέσω της ενίσχυσης της ικανότητας των σχετικών θεσμικών φορέων και του ιδιωτικού τομέα στη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση των ικανοτήτων καινοτομίας, σύμφωνα με τη νέα πρωτοβουλία «EU4Innovation» που εγκαινιάστηκε στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, προς ενθάρρυνση της ανάπτυξης μέτρων πολιτικής και κινήτρων στήριξης των καινοτόμων επιχειρήσεων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του χάρτη πορείας της χώρας και των συστάσεων της αξιολόγησης της πρωτοβουλίας SBA (Small Business Act).
- Σύνδεση της ανάπτυξης των ΜΜΕ με τις ευκαιρίες που δημιουργεί η ΣΒΖΕΣ, μεταξύ άλλων μέσω δικτύων (στήριξης) επιχειρήσεων (όπως το Enterprise Europe Network) και συνεργατικών σχηματισμών, και την ολοκλήρωση της χάραξης ειδικής πολιτικής για τους συνεργατικούς σχηματισμούς εντός αυτού του πλαισίου.
- Ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων επιχειρήσεων και ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των κλαδικών ενώσεων) με σκοπό τη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
- Εφαρμογή του εννοιολογικού, νομοθετικού και επιχειρησιακού πλαισίου που αποτελεί κίνητρο για την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής μέσω του εκσυγχρονισμού και της καινοτομίας ως δημιουργού θέσεων απασχόλησης, μεταξύ άλλων μέσω συνεργατικών σχηματισμών, εφόσον είναι οικονομικά σκόπιμο, στη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Στο πλαίσιο αυτό, περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή της νέας βιομηχανικής πολιτικής.

Μεταλλευτικά προϊόντα και πρώτες ύλες

Τα μέρη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες όσον αφορά μεταλλευτικά προϊόντα και πρώτες ύλες για την καλύτερη κατανόηση των στρατηγικών κατευθύνσεων και πολιτικών της κάθε πλευράς. Οι συζητήσεις θα πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της ειδικής υποεπιτροπής.

Τουρισμός

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Καθιέρωση επαφών για την ενίσχυση της ανάπτυξης ανταγωνιστικού και βιώσιμου τουριστικού κλάδου και την περιγραφή των μέτρων που απαιτούνται ώστε να ενταθεί η συνεργασία μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και των οικονομικών φορέων της ΕΕ στον τομέα του τουρισμού.
- Συνέχιση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και γνώσεων, κατάρτισης και εκπαίδευσης στον τομέα του τουρισμού.

Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη

Για τη συνεργασία όσον αφορά την εναρμόνιση της πολιτικής και της νομοθεσίας με την κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) της ΕΕ, και ειδικότερα για την τήρηση των χρονικών δεσμεύσεων για τους συγκεκριμένους τομείς που ορίζονται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή γενικού νόμου σχετικά με τις αρχές χορήγησης επιδοτήσεων στον τομέα της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης, ώστε να βελτιωθεί η εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα αυτόν.
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων του Υπουργείου Γεωργίας και Τροφίμων στο πεδίο των στατιστικών και της οικονομικής ανάλυσης στον τομέα της γεωργίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανάπτυξη και εφαρμογή της πολιτικής, του νομικού και του θεσμικού πλαισίου (που περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των τροφίμων, την πολιτική ποιότητας, τη βιολογική γεωργία και τα πρότυπα εμπορίας) στον τομέα της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή τομεακών προγραμμάτων για ειδικούς γεωργικούς κλάδους.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργικής παραγωγής και της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές.
- Κατάρτιση ενημερωμένου, διαφανούς κτηματολογίου ως βάσης για την παρακολούθηση των χρήσεων γης, καθώς και για τη διευκόλυνση της αγροτικής μεταρρύθμισης και του αναδαμού, με στόχο τη βελτίωση της διαρθρωτικής κατάστασης του τομέα γεωργικών ειδών διατροφής και την εφαρμογή πολιτικών για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη.
- Βελτίωση της βιώσιμης χρήσης της γης στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής.
- Βελτίωση της βιώσιμης χρήσης των υδάτινων πόρων στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής, με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων της κεντρικής διοίκησης και των τοπικών διοικήσεων σχετικά με τις πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης.
- Ενίσχυση της ικανότητας του οργανισμού πληρωμών να διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα και την προβλεψιμότητα των εκταμιευόμενων κρατικών ενισχύσεων.
- Μείωση της ευαισθησίας του γεωργικού τομέα στους κλιματικούς κινδύνους.

Κοινωνία των πληροφοριών / Ψηφιακή οικονομία και κοινωνία

Τα μέρη θα συνεργάζονται για την ευθυγράμμιση του ψηφιακού περιβάλλοντος της χώρας με την ψηφιακή ενιαία αγορά της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν στη Δημοκρατία της Μολδαβίας θέσεις εργασίας, ανάπτυξη και καινοτομία, ιδίως προς όφελος των νέων όσον αφορά τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης, σε τοπικό επίπεδο ή εξ αποστάσεως, και τις ευκαιρίες σύστασης επιχειρήσεων χαμηλού κεφαλαίου εκκίνησης. Ειδικότερα, τα μέρη θα συνεργαστούν για τη στήριξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ που αναφέρεται στα σχετικά παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της διοικητικής ικανότητας της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ώστε να διασφαλιστεί η ικανότητά της να λαμβάνει τα κατάλληλα κανονιστικά μέτρα και να επιβάλλει την εφαρμογή των αποφάσεών της και όλων των εφαρμοστέων κανόνων και να μεριμνά για την τήρηση δικαιων όρων ανταγωνισμού στις αγορές.
- Προώθηση της εφαρμογής του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης 112 στη Δημοκρατία της Μολδαβίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενίσχυση του ψηφιακού τομέα με την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών όσον αφορά την εφαρμογή της ψηφιακής ενιαίας αγοράς· την προώθηση στη Δημοκρατία της Μολδαβίας της ευθυγράμμισης με τη νομοθεσία, τις βέλτιστες πρακτικές και τα πρότυπα της ΕΕ, μεταξύ άλλων στους ακόλουθους τομείς: ηλεκτρονικό εμπόριο· προστασία δεδομένων μέσω της ανθεκτικότητας των δικτύων· καθορισμός εθνικής στρατηγικής για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο· ανάπτυξη ικανοτήτων της εθνικής ομάδας CERT· και καθορισμός του εθνικού μοντέλου για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων σε αγροτικές περιοχές·
- Βελτίωση του επιπέδου ασφαλείας στον κυβερνοχώρο και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, με σκοπό τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της ακεραιότητας των ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών και την αύξηση της εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτές τις υπηρεσίες.

Δημόσια υγεία

Τα μέρη θα συνεργαστούν όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο πρόγραμμα της ΕΕ για την υγεία 2014-2020.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενθάρρυνση μεταρρυθμίσεων στον τομέα της υγείας και στήριξη της Μολδαβίας στην προετοιμασία της εφαρμογής του κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα της υγείας, όπως αναφέρεται στα παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης, ειδικότερα όσον αφορά τη νομοθεσία στους τομείς του ελέγχου του καπνού, της ποιότητας και ασφαλείας ουσιών ανθρώπινης προέλευσης (αίμα, ιστοί, όργανα και κύτταρα) και τις απειλές για την υγεία, σύμφωνα και με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου για τον έλεγχο του καπνού και του Διεθνούς Υγειονομικού Κανονισμού.
- Ενίσχυση της ετοιμότητας, της κατάρτισης και της επιδημιολογικής εποπτείας και ελέγχου των μεταδοτικών νοσημάτων, μεταξύ άλλων μέσω: 1) συμμετοχή της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο μεσογειακό πρόγραμμα για την κατάρτιση στον τομέα της επιδημιολογικής παρέμβασης (MediPIET)· 2) συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων· 3) διασφάλιση της ανάληψης ευθύνης εκ μέρους της χώρας και της βιωσιμότητας των εθνικών προγραμμάτων πρόληψης και ελέγχου του HIV, της φυματίωσης και της ηπατίτιδας· 4) ενίσχυση των προγραμμάτων ανοσοποίησης.
- Διασφάλιση της προσχώρησης στο πρωτόκολλο για την εξάλειψη του λαθρεμπορίου προϊόντων καπνού και συνεπακόλουθη εφαρμογή του.
- Ενίσχυση της εθνικής πολυτομεακής δράσης για την καταπολέμηση της αντοχής στα αντιμικροβιακά, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της εποπτείας, της συνετής χρήσης αντιμικροβιακών και του ελέγχου των λοιμώξεων σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης.

Πολεοδομικός σχεδιασμός και κατασκευέςΜεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του κώδικα πολεοδομικού σχεδιασμού και κατασκευών για τα έτη 2017-2020, μέσω της κατάρτισης και έκδοσης του παράγωγου δικαίου (νομοσχέδια και κυβερνητικές αποφάσεις) σύμφωνα με τη «Στρατηγική της Μολδαβίας για το 2020».
- Λήψη μέτρων για τη διασφάλιση των προγραμμάτων πολεοδομικού σχεδιασμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και ρυθμιστικών σχεδίων και σχεδίων δημοτικής ανάπτυξης, με σκοπό την προώθηση πολιτικής ολοκληρωμένης περιφερειακής ανάπτυξης.

Περιφερειακή ανάπτυξη

Τα μέρη θα συνεργαστούν στο πλαίσιο των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης, και του διαλόγου ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την περιφερειακή πολιτική, ενόψει των προσπαθειών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Μεγαλύτερη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη με σκοπό να επωφεληθεί από την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών με τις συμμετέχουσες περιφέρειες των κρατών μελών της ΕΕ.
- Βελτίωση των θεσμικών ρυθμίσεων και δημιουργία κατάλληλης δυναμικότητας σε εθνικό/περιφερειακό/τοπικό επίπεδο για συμμετοχή σε όλα τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας (ΔΣΣ).

- Έναρξη συμμετοχής στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας 2014-2020 του ΕΜΓ (κοινό επιχειρησιακό πρόγραμμα Ρουμανίας / Δημοκρατίας της Μολδαβίας και κοινό επιχειρησιακό πρόγραμμα Εύξεινου Πόντου) και στο διακρατικό πρόγραμμα για την περιοχή του Δούναβη. Συνέχιση της εφαρμογής του Προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης μεταξύ Δημοκρατίας της Μολδαβίας — Ουκρανίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή της στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας για την περίοδο 2016-2020, σύμφωνα με την ατζέντα 2020 της Μολδαβίας, σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας, με σκοπό τη στήριξη μιας περισσότερο ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας συνολικά.
- Ειδικότερα, στο πλαίσιο του στόχου διασφάλισης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης που ορίζεται στη στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, προώθηση της περιφερειακής οικονομικής εξειδίκευσης και καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ενίσχυσης του δυναμικού ανταγωνιστικής οικονομικής ανάπτυξης των αστικών κέντρων, και προώθηση της έννοιας της έξυπνης εξειδίκευσης για τον σχεδιασμό στρατηγικών έρευνας και καινοτομίας.
- Ενίσχυση της θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας εθνικών, περιφερειακών και τοπικών οργανισμών στον τομέα της περιφερειακής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων εργασιών για την ανάπτυξη αποτελεσματικού συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και σαφούς διάκρισης αρμοδιοτήτων.
- Ενίσχυση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και παγιοποίηση της εταιρικής σχέσης μεταξύ όλων των μερών που συμμετέχουν στη διαδικασία περιφερειακής ανάπτυξης.
- Μεγαλύτερη συμμετοχή της στη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη με σκοπό να επωφεληθεί η Δημοκρατία της Μολδαβίας από την ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών με τις συμμετέχουσες περιφέρειες των κρατών μελών της ΕΕ σε μια σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από τη συμφωνία σύνδεσης.

Αλιεία και ναυτιλιακή πολιτική

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης των θαλάσσιων υποθέσεων με τον ορισμό ενός εθνικού σημείου επαφής και τη συμμετοχή στις πρωτοβουλίες της ΕΕ για ολόκληρη τη θαλάσσια λεκάνη, με σκοπό τον εντοπισμό τομέων κοινού ενδιαφέροντος για τη συνεργασία και την εκπόνηση έργων στην περιοχή του Ευξείνου Πόντου.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εντατικοποίηση της συνεργασίας και των εργασιών για τη βιώσιμη αλιεία στον Εύξεινο Πόντο, τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές πλαίσιο, σύμφωνα με τη Δήλωση του Βουκουρεστίου 2016 όλων των παράκτιων κρατών, βάσει μιας προσέγγισης οικοσυστήματος στη διαχείριση της αλιείας.
- Αύξηση της διοικητικής, επιστημονικής και τεχνικής συνεργασίας για την ενίσχυση της παρακολούθησης και του ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων και της εμπορίας προϊόντων αλιείας και της ιχνηλασιμότητάς τους, με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (ΠΛΑ αλιεία).

2.7. Συνδεσιμότητα, ενεργειακή απόδοση, δράση για το κλίμα, περιβάλλον και πολιτική προστασία

Ενέργεια

Τα μέρη θα συνεργαστούν για τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας μέσω της αυξημένης διαφοροποίησης, καθώς και για τη αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κοινός στόχος παραμένει η δημιουργία ανταγωνιστικής και διαφανούς αγοράς ενέργειας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και η πλήρης ενσωμάτωσή της στην ενεργειακή αγορά της ΕΕ.

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενίσχυση της ANRE, μεταξύ άλλων μέσω της αποπολιτικοποίησης των διορισμών και της διαδικασίας παύσης διευθυντών, καθώς επίσης μέσω της αυτόνομης κατάρτισης προϋπολογισμού. Για τον σκοπό αυτό, η Δημοκρατία της Μολδαβίας θα εκδώσει νέο νόμο για τον ενεργειακό τομέα με διαφάνεια και χωρίς αποκλεισμούς και θα εφαρμόσει όλες τις συστάσεις του ελέγχου της ANRE που διενεργήθηκε από τη Γραμματεία της Ενεργειακής Κοινότητας.

- Συνέχιση των ενεργειών για τη σταδιακή ενσωμάτωση της αγοράς ενέργειας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην αγορά της ΕΕ.
- Εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για την ηλεκτρική ενέργεια («τρίτη δέσμη νομοθετικών μέτρων για την ενέργεια») με τη λήψη των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία απαραίτητων μέτρων και την έκδοση της αναγκαίας παράγωγης νομοθεσίας.
- Πλήρης υλοποίηση των δεσμεύσεων και εφαρμογή των συμφωνιών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, συμπεριλαμβανομένων όσων καθορίστηκαν στο πλαίσιο των στόχων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων του ΔΝΤ, όπως η πλήρης ανάκτηση προηγούμενων δασμολογικών αποκλίσεων κατόπιν συστάσεων της Γραμματείας της Ενεργειακής Κοινότητας.
- Εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για το φυσικό αέριο («τρίτη δέσμη νομοθετικών μέτρων για την ενέργεια»).
- Σύμφωνα με τις συστάσεις του ΔΝΤ, συνέχιση των εργασιών προς εξάλειψη των συσσωρευμένων χρεών στον τομέα της ενέργειας.
- Λήψη μέτρων για το περαιτέρω άνοιγμα της αγοράς φυσικού αερίου.
- Ολοκλήρωση του νομικού διαχωρισμού και προετοιμασία για τον πλήρη διαχωρισμό της Moldovatransgas, λαμβανομένης υπόψη της απόφασης του υπουργικού συμβουλίου της Ενεργειακής Κοινότητας σχετικά με το χρονοδιάγραμμα για τον διαχωρισμό του τομέα του φυσικού αερίου.
- Εφαρμογή του χάρτη πορείας για τη βελτίωση των διασυνδέσεων φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ρουμανίας. Ισότιμοι όροι ανταγωνισμού υπό την έννοια ισοδύναμων βασικών κανόνων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, τις υποδομές και το άνοιγμα της αγοράς, καθώς και συμβατά περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα ασφαλείας θα διευκολύνουν σημαντικά το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο μέλλον.
- Ολοκλήρωση της εταιρικής αναδιάρθρωσης της Termoelectrica.
- Βελτίωση και διασφάλιση της διαφάνειας των διαγωνισμών και των συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.
- Βάσει του νόμου σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης, διοικητικών κανόνων και άλλων μέτρων που απαιτούνται για την προώθηση της ευρύτερης χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίου δράσης όσον αφορά τα στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου σύμφωνα με την υποχρέωση της Ενεργειακής Κοινότητας.
- Εναρμόνιση του νόμου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και θέσπιση κατάλληλων και διαφανών μηχανισμών στήριξης για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης τόσο για τα δημόσια κτίρια όσο και για τα νοικοκυριά.
- Καθορισμός και εφαρμογή μέτρων για την αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας, διασφαλίζοντας παράλληλα την αποφυγή διακρίσεων μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης.
- Λήψη μέτρων συμμόρφωσης με τον ή τους κανονισμούς για την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Λήψη περαιτέρω μέτρων για τη μείωση των απωλειών στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θέρμανσης.
- Θέσπιση και εφαρμογή σχεδίου δράσης για την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 17 % της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας έως το 2020.
- Θέσπιση νέου νόμου για την ενεργειακή απόδοση σύμφωνα με την οδηγία 2012/27/ΕΕ και συνέχιση της επέκτασης της σημασίας σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων σε νέα προϊόντα.
- Περαιτέρω ανάπτυξη του ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, με σκοπό την επίτευξη του αναγκαίου επιπέδου ρευστότητας που θα καθιστούσε δυνατή την ανάπτυξη οργανωμένων ανταγωνιστικών αγορών.
- Βάσει περιοδικής αξιολόγησης των συνθηκών της αγοράς, εντοπισμός των βημάτων και μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τη σταδιακή μετάβαση σε μηχανισμούς (ανταγωνιστικής) τιμολόγησης με βάση τους όρους της αγοράς.
- Βελτίωση της μεθοδολογίας τιμολόγησης, ώστε να εξασφαλισθεί η διαφάνεια και η ανάκτηση του κόστους σύμφωνα με τις συστάσεις του ΔΝΤ και της Ενεργειακής Κοινότητας.
- Εφαρμογή του πλήρους διαχωρισμού της Moldovagaz και της Moldovatransgaz και θέσπιση νέων τιμολογίων στα σημεία εισόδου-εξόδου στον τομέα του φυσικού αερίου.

- Καθορισμός και εφαρμογή μέτρων για την ενίσχυση της κοινωνικής στήριξης και προστασίας ευάλωτων καταναλωτών.
- Ολοκλήρωση των ενεργειακών διασυνδέσεων με τη Ρουμανία (και/ή την Ουκρανία) και λήψη μέτρων προς την κατεύθυνση της ολοκλήρωσης της περιφερειακής αγοράς. Ισότιμοι όροι ανταγωνισμού υπό την έννοια ισοδύναμων βασικών κανόνων όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά, τις υποδομές και το άνοιγμα της αγοράς, καθώς και συμβατά περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα ασφαλείας θα διευκολύνουν σημαντικά το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο μέλλον.
- Έναρξη επιγραμμικής ανταλλαγής δεδομένων για την περιβαλλοντική ακτινοβολία με τη διευκόλυνση της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στην Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Ανταλλαγής Δεδομένων Ακτινοβολίας (Eurdep).
- Επικαιροποίηση της ενεργειακής στρατηγικής 2030 σύμφωνα με τη νέα νομοθετική προσέγγιση και τα αποτελέσματα στον τομέα των διασυνδέσεων.

Μεταφορές

Τα μέρη θα συνεργαστούν για τη διασφάλιση της περαιτέρω εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ που αναφέρεται στα παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης και για τη στήριξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή του προγράμματος μεταρρύθμισης και αναδιάρθρωσης του τομέα των σιδηροδρόμων.
- Επιτάχυνση των προσπαθειών για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τις αεροπορικές μεταφορές με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση της συμφωνίας κοινού εναέριου χώρου μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.
- Καθιέρωση ελεύθερου και θεμιτού ανταγωνισμού στον τομέα των αερομεταφορών, ειδικότερα θέσπιση ρητρών για την παροχή πρόσβασης χωρίς διακρίσεις στο πλαίσιο της παραχώρησης του αερολιμένα του Κισινάου, και αποκατάσταση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον τομέα της επίγειας εξυπηρέτησης.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εφαρμογή της συνολικής στρατηγικής για τις μεταφορές και την εφοδιαστική για την περίοδο 2013-2022.
- Διασφάλιση του ταμείου οδοποιίας με παράλληλη εξασφάλιση σταθερής χρηματοδότησης για την εφαρμογή συμβάσεων συντήρησης βάσει επιδόσεων.
- Εφαρμογή των αναγκαιών μεταρρυθμίσεων ώστε η Δημοκρατία της Μολδαβίας να αφαιρεθεί το συντομότερο δυνατό από τη «μαύρη λίστα» του μνημονίου συνεννόησης των Παρισίων.
- Ανάπτυξη υποδομών, ιδίως με την προετοιμασία και εκτέλεση περαιτέρω έργων για την ανάπτυξη του επεκταθέντος κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ, όπως συμφωνήθηκε στην υπουργική σύνοδο για το ΔΕΔ-Μ στο Ρότερνταμ το 2016.
- Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα εξετάσουν τη δυνατότητα σταδιακού ανοίγματος της αγοράς των οδικών μεταφορών με βάση την πρόοδο που έχει σημειώσει η Δημοκρατία της Μολδαβίας ως προς τη μεταφορά του σχετικού κεκτημένου της ΕΕ.

Περιβάλλον

Τα μέρη θα συνεργαστούν για να προετοιμάσουν την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και των διεθνών προτύπων, ειδικότερα με στόχο:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της συνέχειας των διοικητικών μεταρρυθμίσεων και την ανάπτυξη κατάλληλης διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή του κεφαλαίου της συμφωνίας σύνδεσης που αφορά το περιβάλλον.
- Επίτευξη προόδου όσον αφορά την εναρμόνιση με το περιβαλλοντικό κεκτημένο μέσω της έγκρισης του βασικού νομικού πλαισίου για τον τομέα, και συγκεκριμένα των νόμων για την προστασία του αέρα, τις χημικές ουσίες και τις βιομηχανικές εκπομπές (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης).
- Εφαρμογή των νόμων για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση και για τη διαχείριση των αποβλήτων.
- Ανάπτυξη και έγκριση μηχανισμών για την εφαρμογή της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) και της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης (ΣΠΕ), με σκοπό την ενσωμάτωση του περιβάλλοντος ως οριζόντιου θέματος στους άλλους βασικούς τομείς πολιτικής.

- Ανάπτυξη και έγκριση των εθνικών στρατηγικών, προγραμμάτων και σχεδίων για την προστασία του αέρα, τη διαχείριση των χημικών ουσιών και τη διαχείριση των υδάτων.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έκδοση των απαραίτητων εκτελεστικών νομοθετικών πράξεων σε διάφορους περιβαλλοντικούς κλάδους, ειδικότερα όσον αφορά την ποιότητα και τη διαχείριση των υδάτων, τη διαχείριση των αποβλήτων, τη διαχείριση των χημικών ουσιών, την προστασία της φύσης, την ποιότητα του αέρα και τη βιομηχανική ρύπανση, για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που περιγράφονται στη συμφωνία σύνδεσης.
- Προώθηση της ανάπτυξης της πράσινης οικονομίας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας.
- Διασφάλιση της συνέχισης της εφαρμογής της περιβαλλοντικής στρατηγικής για τα έτη 2014-2023 και των εθνικών στρατηγικών για την ύδρευση και αποχέτευση, τη διαχείριση των αποβλήτων και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Επανεξέταση του νόμου περί διαχείρισης των αποβλήτων, προκειμένου να εξετασθεί η δυνατότητα ενίσχυσης των περιβαλλοντικών διατάξεων.

Δράση για το κλίμα

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, με στόχο:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Περαιτέρω επεξεργασία του χάρτη πορείας για την εφαρμογή της εθνικής καθορισμένης συνεισφοράς.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έναρξη εφαρμογής της Συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή.
- Διασφάλιση της εφαρμογής της στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και του σχεδίου δράσης της που καλύπτει την περίοδο μέχρι το 2020.
- Έναρξη της εφαρμογής της αναπτυξιακής στρατηγικής χαμηλών εκπομπών που καλύπτει την περίοδο έως το 2030, με τήρηση της εθνικά καθορισμένης πρόθεσης συνεισφοράς της χώρας.
- Βελτίωση του διοργανικού και διατομεακού συντονισμού και ενσωμάτωση του ζητήματος της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και του μετριασμού της σε πολιτικές και σχέδια σε όλα τα επίπεδα.
- Εναρμόνιση της νομοθεσίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με τις εφαρμοστέες πράξεις της ΕΕ και τις διεθνείς πράξεις, όπως προβλέπεται από τη συμφωνία σύνδεσης, σύμφωνα με το οικείο παράρτημα XII.
- Ενίσχυση της διαφάνειας του πλαισίου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά τη δράση για το κλίμα, ιδίως μέσω ενός ισχυρού εθνικού συστήματος για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις πολιτικές για το κλίμα, τα μέτρα και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου με βάση το μοντέλο της ΕΕ.

Πολιτική προστασία

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ανάπτυξη ρυθμίσεων για ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής προστασίας με στόχο την προσέγγιση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης.
- Προώθηση της υιοθέτησης και εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τη στήριξη του κράτους υποδοχής.
- Έναρξη διαλόγου για τις πολιτικές πτυχές της πρόληψης καταστροφών, της ετοιμότητας και της αντίδρασης σε αυτές με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τη διοργάνωση κοινής κατάρτισης, ασκήσεων, επισκέψεων μελέτης, εργαστηρίων και την ανταλλαγή συνοπτικών διδαγμάτων που αποκομίστηκαν σε πραγματικές δράσεις έκτακτης ανάγκης και διεξαχθείσες ασκήσεις.

- Συνέχιση της ανάπτυξης δραστηριοτήτων πρόληψης, με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ενημέρωση του γενικού πληθυσμού, και ιδίως των νέων, για τους μείζονες κινδύνους.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση αποτελεσματικής επικοινωνίας σε 24ωρη βάση, συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης προειδοποίησης και της ανταλλαγής πληροφοριών για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ευρείας κλίμακας που επηρεάζουν την ΕΕ και τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, καθώς και τρίτες χώρες στις οποίες τα μέλη παρεμβαίνουν για την αντιμετώπιση καταστροφών.
- Διευκόλυνση της αμοιβαίας συνδρομής, ιδίως μέσω του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης σε περίπτωση σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, κατά περίπτωση, και με την επιφύλαξη της διαθεσιμότητας επαρκών πόρων.
- Επίτευξη προόδου στην ανάπτυξη εκτίμησης του κινδύνου καταστροφών και χαρτογράφησης σε εθνική κλίμακα και στήριξη της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού άτλαντα περιφερειακών κινδύνων (ERRA), καθώς και διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης του σε εθνικό επίπεδο.
- Βελτίωση της βάσης γνώσεων σχετικά με τους κινδύνους καταστροφών και τις οικονομικές απώλειες με την ενίσχυση της συνεργασίας για την προσβασιμότητα και τη συγκρισιμότητα δεδομένων.
- Βελτίωση των πολιτικών πρόληψης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κεκτημένου της ΕΕ και τις βέλτιστες πρακτικές, για τα μείζονα βιομηχανικά ατυχήματα στα οποία εμπλέκονται επικίνδυνα υλικά.
- Βελτίωση της συνεργασίας που θα οδηγήσει σε πιο ανθεκτικό σύστημα πολιτικής προστασίας και διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών της Δημοκρατίας της Μολδαβίας με βάση τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ και στενότερη συνεργασία με τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ.

2.8. Κινητικότητα και διαπροσωπικές επαφές

Εκπαίδευση, κατάρτιση και νεολαία

Τα μέρη θα συνεργαστούν με στόχο τον γενικό εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση της εκπαίδευσης, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των νέων και της χώρας, να είναι ισότιμη για τους μαθητές και τους σπουδαστές όλων των κοινωνικών ομάδων και γεωγραφικών περιοχών, αποτελεσματική ως προς τη χρήση των πόρων και να εμπνέει εμπιστοσύνη στην κοινωνία με την καλή ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού της και των αποτελεσμάτων της, καθώς και των συστημάτων κατάρτισης και νεολαίας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Η συνεργασία αυτή θα περιλαμβάνει εργασίες όσον αφορά:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Περάτωση της έκδοσης όλων των διατάξεων, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης εφαρμογή του νέου εκπαιδευτικού κώδικα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Αύξηση της διοικητικής ικανότητας του Υπουργείου Παιδείας και των υπαγόμενων σε αυτό φορέων.
- Θέσπιση συστήματος δεικτών εκροών που αντικατοπτρίζουν τη σημασία των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει το εκπαιδευτικό σύστημα.
- Βελτίωση της ποιότητας της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών, της ποιότητας των διαδικασιών πρόληψης και της ελκυστικότητας των θέσεων εργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων με το ύψος της οικονομικής επιβράβευσης.
- Προώθηση της συστημικής συνεργασίας μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και του ιδιωτικού τομέα για την ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας.
- Συνέχιση και κατάλληλη χρηματοδότηση της μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προς ανταπόκριση στους στόχους της στρατηγικής ανάπτυξης της ΕΕΚ και του συναφούς σχεδίου δράσης (2013-2020) και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Θέσπιση νομικού πλαισίου για τις τομεακές επιτροπές.
- Διεξαγωγή κοινών δραστηριοτήτων και ανταλλαγών που προωθούν περαιτέρω την ένταξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της προσχώρησής της στη διαδικασία της Μπολόνιας.
- Ενίσχυση της ακαδημαϊκής συνεργασίας, της ανάπτυξης ικανοτήτων και της κινητικότητας σπουδαστών και προσωπικού μέσω του προγράμματος Erasmus+ και της κινητικότητας και κατάρτισης ερευνητών μέσω των δράσεων Marie Skłodowska-Curie.
- Πλήρης λειτουργία στην πράξη του τίτλου VII του εκπαιδευτικού κώδικα (διά βίου μάθηση), σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας.

- Προώθηση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων σε όλες τις μορφές της διά βίου μάθησης για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη προκειμένου να έλθουν πιο κοντά στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Εκτέλεση της εφαρμογής της εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης του τομέα της νεολαίας.
- Βελτίωση των ανταλλαγών και της συνεργασίας στον τομέα της άτυπης εκπαίδευσης για νέους και νέους εργαζόμενους, ως μέσου προώθησης του διαπολιτισμικού διαλόγου και στήριξης της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ άλλων μέσω προγραμμάτων της ΕΕ στον τομέα της νεολαίας.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διασφάλιση της σταθερής συμμετοχής στο πρόγραμμα PISA.
- Συνέχιση των μεταρρυθμίσεων στη βασική εκπαίδευση, με στόχο την ενίσχυση της ποιότητας της εκπαίδευσης των διδασκόντων, τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών και τη μετάβαση στην ευρύτερη χρήση της αξιολόγησης των επιδόσεων.
- Μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- Σύνδεση της εκπαίδευσης με την έρευνα και την καινοτομία, καθώς και με το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.
- Ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως με στόχο τον εξορθολογισμό του δικτύου, ώστε να καταστούν ελκυστικότερα και ανταγωνιστικότερα, και ενισχύοντας τη διαφάνεια στη διαχείριση των προσλήψεων προσωπικού.
- Διεξαγωγή εξωτερικής αξιολόγησης και διαπίστευσης όλων των προγραμμάτων και για τους τρεις κύκλους σπουδών (πτυχίο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) και όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Διεξαγωγή εξωτερικής αξιολόγησης και διαπίστευσης των παρόχων εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Αύξηση της διά βίου μάθησης.
- Εφαρμογή και στήριξη στρατηγικής προσέγγισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την προσαρμογή του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σύμφωνα με τον εκσυγχρονισμό των δομών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της ΕΕ, όπως επιδιώκεται μέσω της διαδικασίας της Κοπεγχάγης και των πράξεών της.
- Συνέχιση της ενίσχυσης του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της πλήρους εφαρμογής του σχεδίου δράσης της αναπτυξιακής στρατηγικής ΕΕΚ (2013-2020).

Έρευνα και καινοτομία

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Έκδοση νέας τροποποίησης της νομοθεσίας για την έρευνα, με βάση την πρόσφατη επανεξέταση του συστήματος έρευνας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας που πραγματοποιήθηκε μέσω του μηχανισμού στήριξης πολιτικής και σύμφωνα με τον νέο εκπαιδευτικό κώδικα.
- Δημιουργία νέων δομών που θα αναλάβουν τον ρόλο του συντονισμού της έρευνας και καινοτομίας στο επίπεδο της κυβέρνησης.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Διευκόλυνση της ένταξης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στον ευρωπαϊκό χώρο έρευνας (EXE).
- Προώθηση της συμμετοχής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».
- Επίτευξη προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της στρατηγικής για την έρευνα και ανάπτυξη μέχρι το 2020 του σχεδίου δράσης και της στρατηγικής για την καινοτομία 2013-2020 «Καινοτομία για ανταγωνιστικότητα», καθώς και των συστάσεων της αξιολόγησης από ομοτίμους του μηχανισμού στήριξης πολιτικής που προβλέπεται στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

- Ενίσχυση των ανθρώπινων, υλικών και θεσμικών πόρων με στόχο τη βελτίωση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας.
- Ενσωμάτωση του θεματολογίου πολιτικής για την ανοικτή επιστήμη.

Πολιτισμός, πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα και μέσα ενημέρωσης

Πολιτισμός

Τα μέρη θα συνεργαστούν με σκοπό:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Προώθηση της εφαρμογής της σύμβασης της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμικών εκφράσεων.
- Προώθηση της συμμετοχής πολιτιστικών και οπτικοακουστικών φορέων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σε προγράμματα της ΕΕ, και ειδικότερα στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη».

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Συνεργασία για την ανάπτυξη πολιτιστικής πολιτικής χωρίς αποκλεισμούς στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και τη διατήρηση και προώθηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Ενίσχυση των ικανοτήτων για την ανάπτυξη πολιτιστικής επιχειρηματικότητας στους δημιουργικούς και πολιτιστικούς κλάδους (συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς) και για την παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών.

Πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα και μέσα ενημέρωσης

Τα μέρη θα συνεργαστούν για να προετοιμάσουν την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ που αναφέρεται στα παραρτήματα της συμφωνίας σύνδεσης. Η εν λόγω συνεργασία θα περιλαμβάνει στήριξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στα εξής:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Ενίσχυση της ικανότητας και της ανεξαρτησίας των ρυθμιστικών αρχών/φορέων για τα μέσα ενημέρωσης και ειδικότερα την προώθηση της πλήρους ανεξαρτησίας του συμβουλίου συντονισμού οπτικοακουστικών μέσων.
- Τροποποίηση της νομοθεσίας προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η δημόσια χρηματοδοτική βοήθεια για τα μέσα ενημέρωσης χορηγείται σύμφωνα με αυστηρά αντικειμενικά κριτήρια που ισχύουν ισότιμα για όλα τα δημόσια μέσα ενημέρωσης και ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.
- Από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διερεύνηση δυνατοτήτων συμμετοχής σε επιλεγμένα προγράμματα της ΕΕ και δραστηριότητες οργανισμών της ΕΕ που επικεντρώνονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ).
- Κατάρτιση νέου νόμου για τη διαφήμιση σύμφωνα με τον υπό έκδοση νέο κώδικα για οπτικοακουστικά μέσα και τα ευρωπαϊκά πρότυπα, με σκοπό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στον εν λόγω τομέα.

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Αντιμετώπιση της συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας μέσω ενημέρωσης σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ.
- Προώθηση της θέσης νομοθεσίας στον οπτικοακουστικό τομέα σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα και τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα. Συνεργασία για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στον οπτικοακουστικό τομέα και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Συμμετοχή σε οργανισμούς και προγράμματα της ΕΕ

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

Επισκόπηση της εφαρμογής του πρωτοκόλλου για τη συμμετοχή στα προγράμματα της ΕΕ με βάση την πραγματική συμμετοχή της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σε συγκεκριμένα προγράμματα της ΕΕ.

2.9. Ενημέρωση του κοινού και προβολή

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

— Εξασφάλιση εδραιωμένης επικοινωνίας σχετικά με τις ευκαιρίες και τις δεσμεύσεις της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ — Δημοκρατίας της Μολδαβίας, με επίκεντρο τη ΣΒΖΕΣ.

Εξασφάλιση της σχετικής προβολής όλων των σχεδίων και προγραμμάτων της ΕΕ, καθώς και της προβολής του αντικτύπου τους, μέσω στενής συνεργασίας με τα μέσα ενημέρωσης, την κοινωνία των πολιτών και την επιχειρηματική κοινότητα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
